COLUMNA COCHLIS
M. AURELIO ANTONINO AUGUSTO
DICATA

eius rebus gestis
in Germanicâ, atque Sarmaticâ expeditione insignis,
ex S.C. Romæ ad viam Flaminiam erecta,
ac utriusque belli imaginibus anaglyphice insculpta:

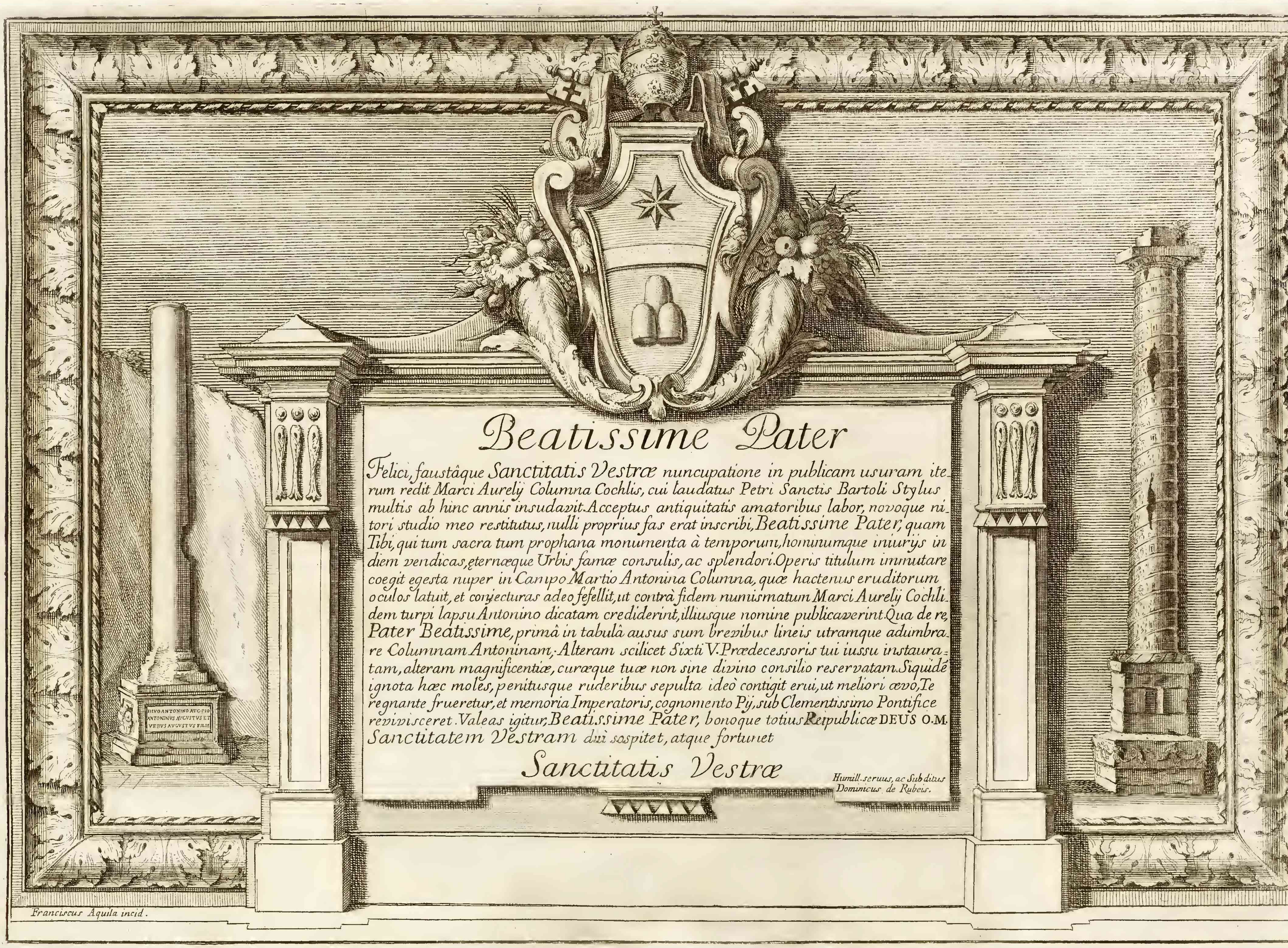
BREVIBVS NOTIS IO. PETRI BELLORII ILLUSTRATA

ET A PETRO SANCTE BARTOLO

Iuxta delineationes in Bibliothecâ Barberinâ asservatas,
ac cum antiquis ipsius Columnæ signis collatas
ære incisa

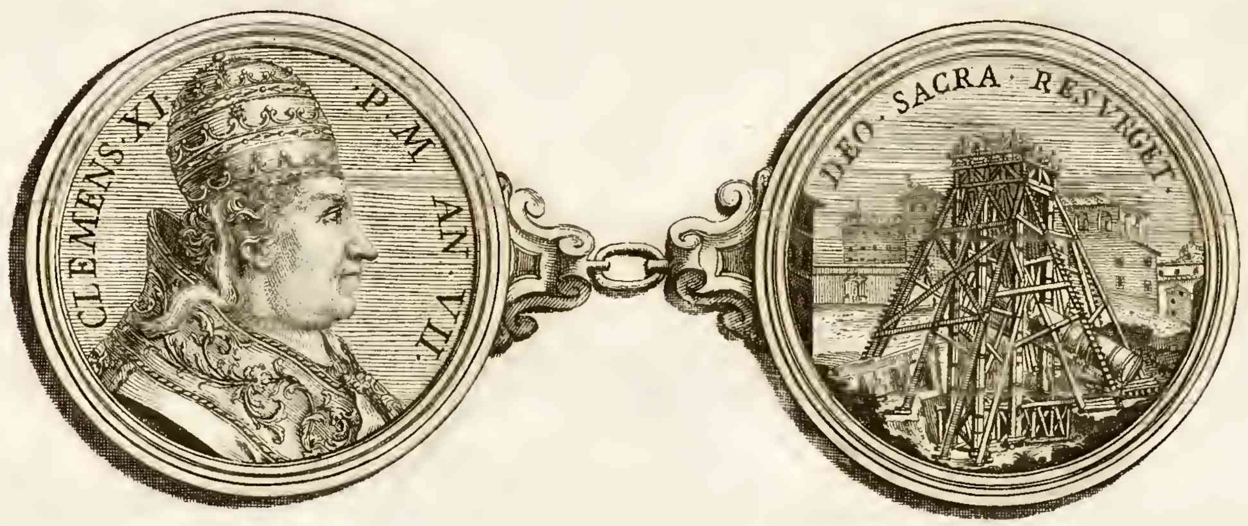
ITERUM IN LUCEM PRODIT
Sub Faustissimis Auspicijs
SANCTISS. D. N. PAPÆ CLEMENTIS XI.

Romæ ex Chalcographiâ Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum Priuil. Sum. Pont. ann. M.DCCIV.

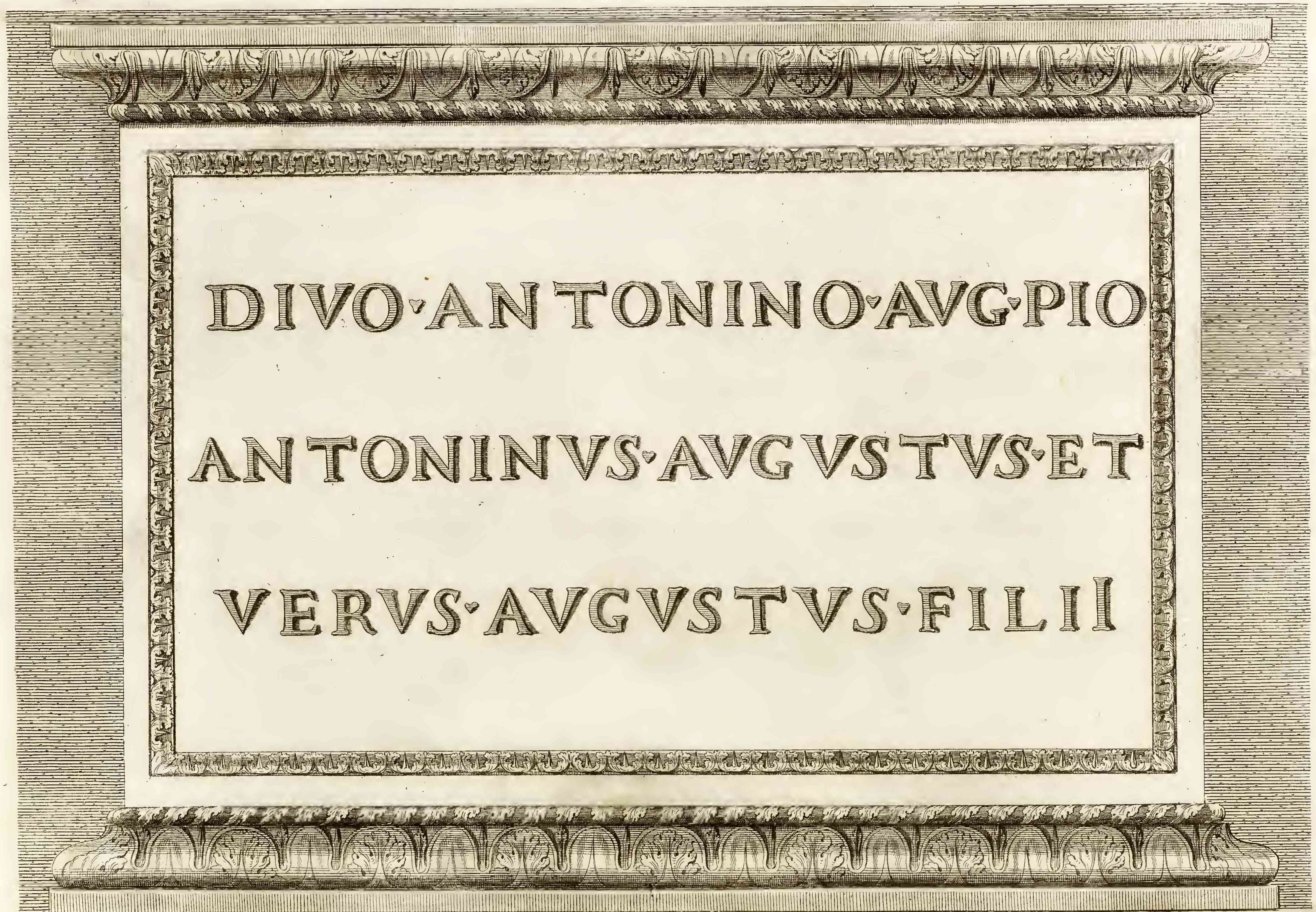

DIVO ANTONINO AVG·PIO
ANTONINVS AVGVSTVS ET
VERVS AVGVSTVS FILII
Beatissime Pater
Felici, faustâque Sanctitatis Vestræ nuncupatione in publicam usuram ite-
rum redit Marci Aurelij Columna Cochlis, cui laudatus Petri Sanctis Bartoli Stylus
multis ab hinc annis insudavit. Acceptus antiquitatis amatoribus labor, novoque ni-
tori studio meo restitutus, nulli proprius fas erat inscribi, Beatissime Pater, quam
Tibi, qui tum sacra tum prophana monumenta à temporum, hominumque iniurijs in
diem vendicas, ęternæque Urbis famæ consulis, ac splendori. Operis titulum immutare
coegit egesta nuper in Campo Martio Antonina Columna, quæ hactenus eruditorum
oculos latuit, et conjecturas adeo fefellit, ut contrà fidem numismatum Marci Aurelij Cochli-
dem turpi lapsu Antonino dicatam crediderint, illiusque nomine publicaverint. Qua de re,
Pater Beatissime, primâ in tabulâ ausus sum brevibus lineis utramque adumbra-
re Columnam Antoninam, Alteram scilicet Sixti V. Prædecessoris tui iussu instaura-
tam, alteram magnificentiæ, curæque tuæ non sine divino consilio reservatam. Siquidē
ignota hæc moles, penitusque ruderibus sepulta ideò contigit erui, ut meliori ævo, Te
regnante frueretur, et memoria Imperatoris, cognomento Pij, sub Clementissimo Pontifice
reviviſceret. Valeas igitur, Beatissime Pater, bonoque totius Reipublicæ DEUS O.M.
Sanctitatem Vestram diù sospitet, atque fortunet
Sanctitatis Vestræ
Humill. servus, ac Subditus
Dominicus de Rubeis.
Franciscus Aquila incid.

STYLOBATES
COLVMNAE ANTONINAE
NVPER E RVDERIBVS CAMPI MARTII
JVSSV SS.D.N.CLEMENTIS.XI.EFFOSSVS
IN TRES TABVLAS DISTRIBVTVS.

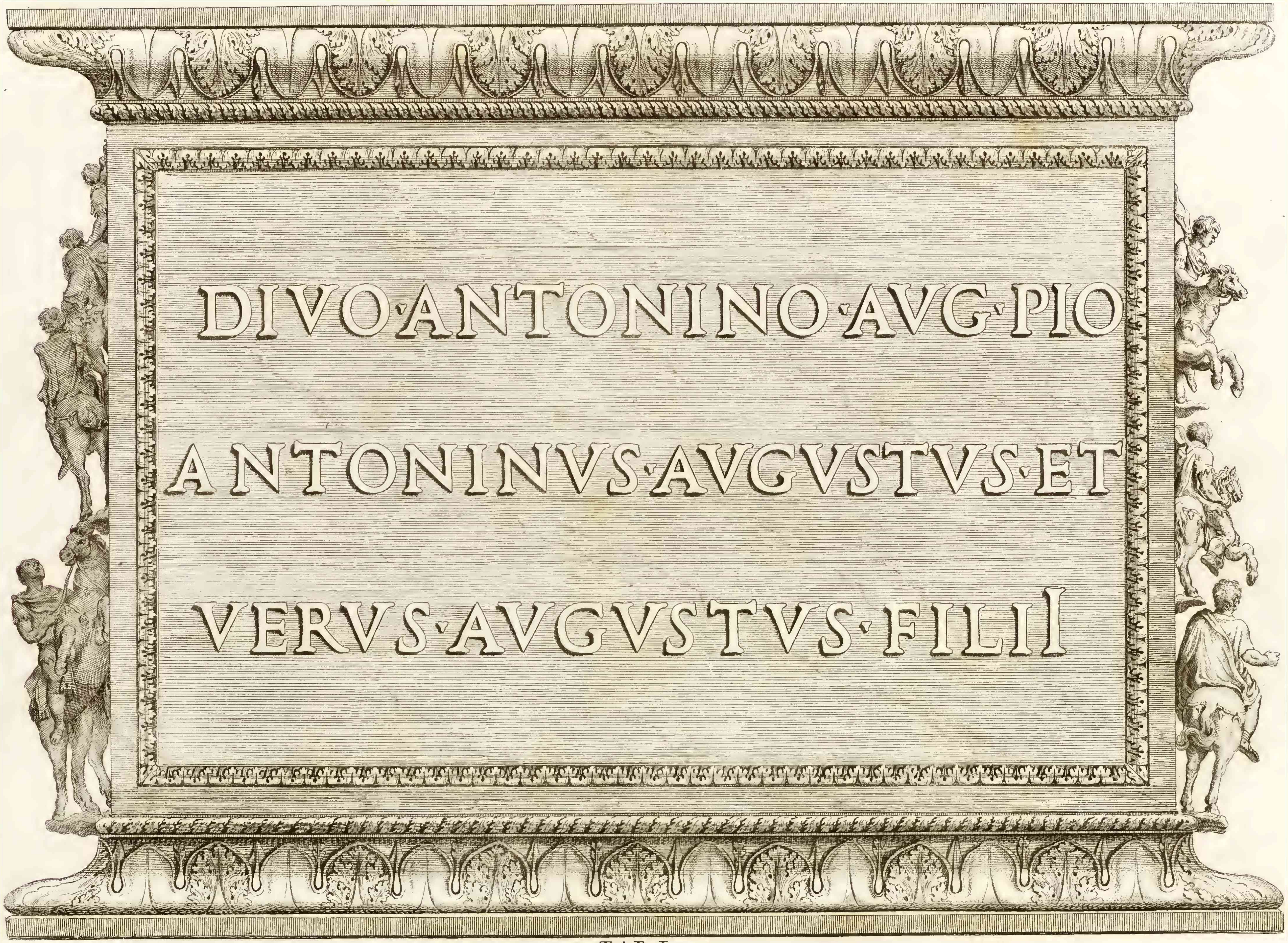

Cura, et impensis Dominici de Rubeis ad Sac: Aedem S. Mariae de Pace cum Priuil. Sum. Pont. et Sup. permissu Romæ Ann. MDCCVIII.
Franciscus Aquila opus hoc delineauit, et incidit

TAB. I.

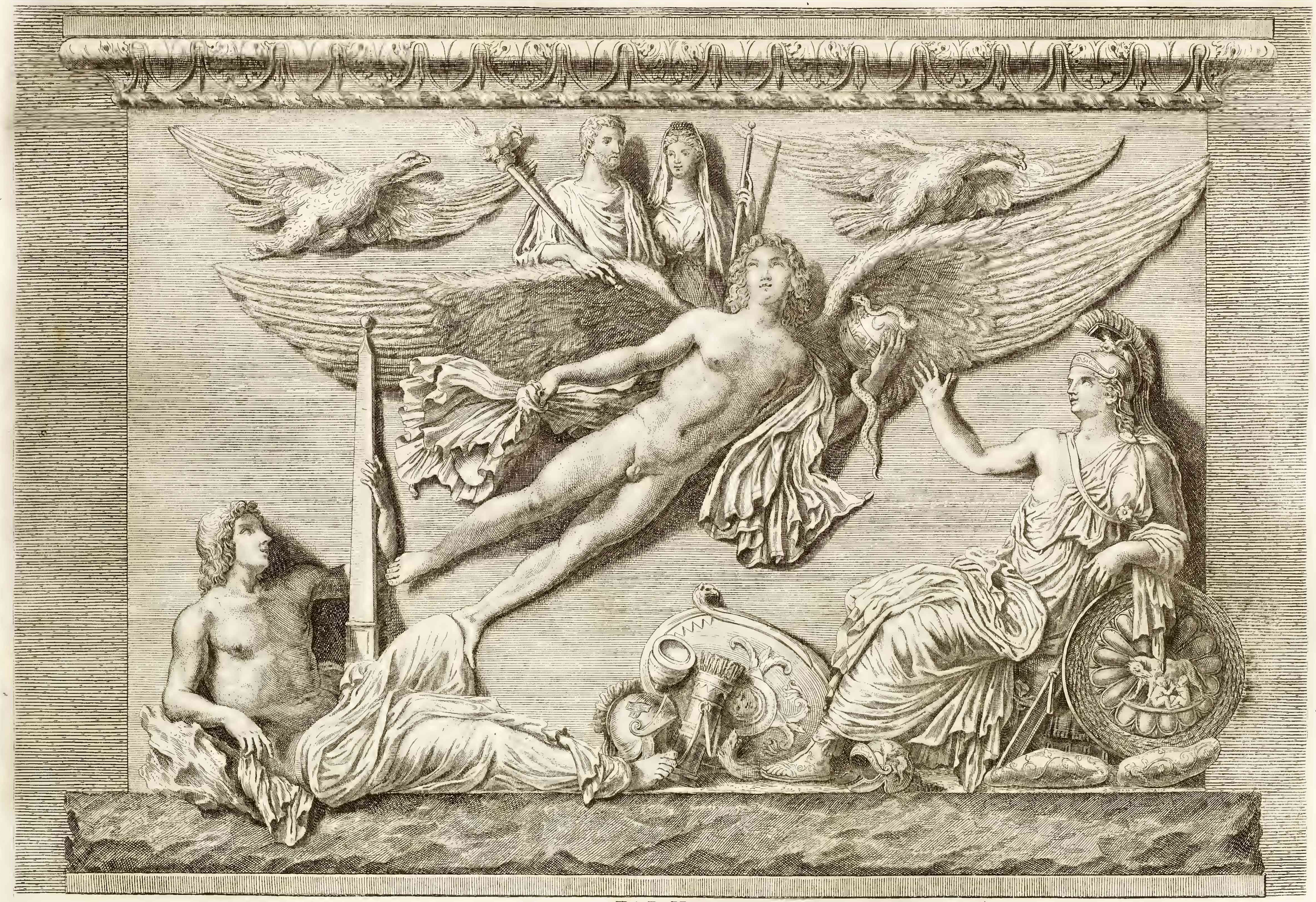
Inscriptio, qua M. Aurelius, et L. Verus Antonino Pio Patri Augusto, ueterum Romanorũ more inter Diuos relato, monumentũ dicant

TAB. I.

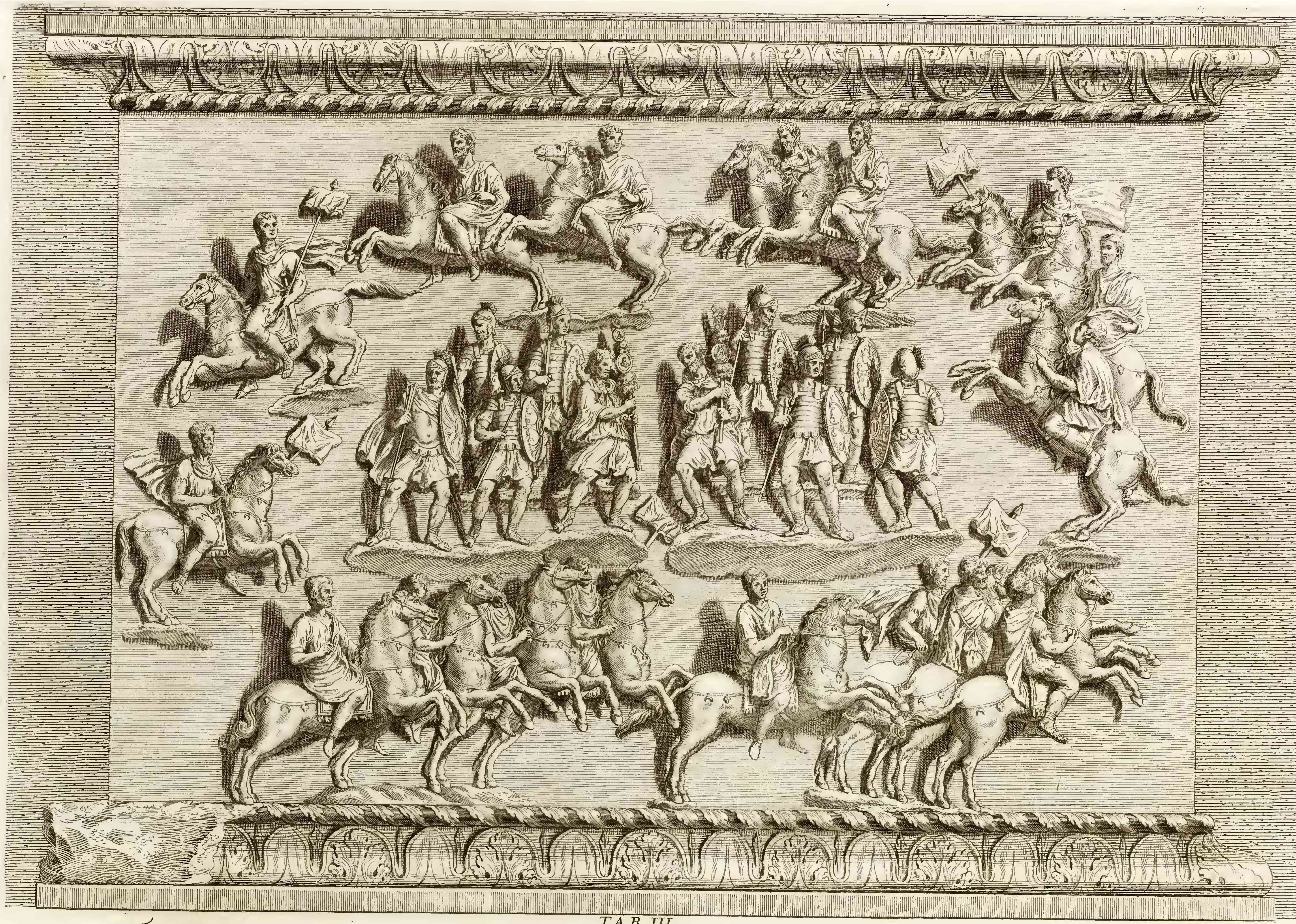
Inſcriptio, qua M. Aurelius, et L. Verus Antonino Pio Patri Auguſto, ueterum Romanorum more inter Diuos relato, monumentum dicant

Scala Palmorum decem Architect. Rom.

TAB. II.

Antonini Pii, ac Faustinae Agg. Apotheosis pluribus iisdemque exquisitis, aptissimisque symbolis expressa

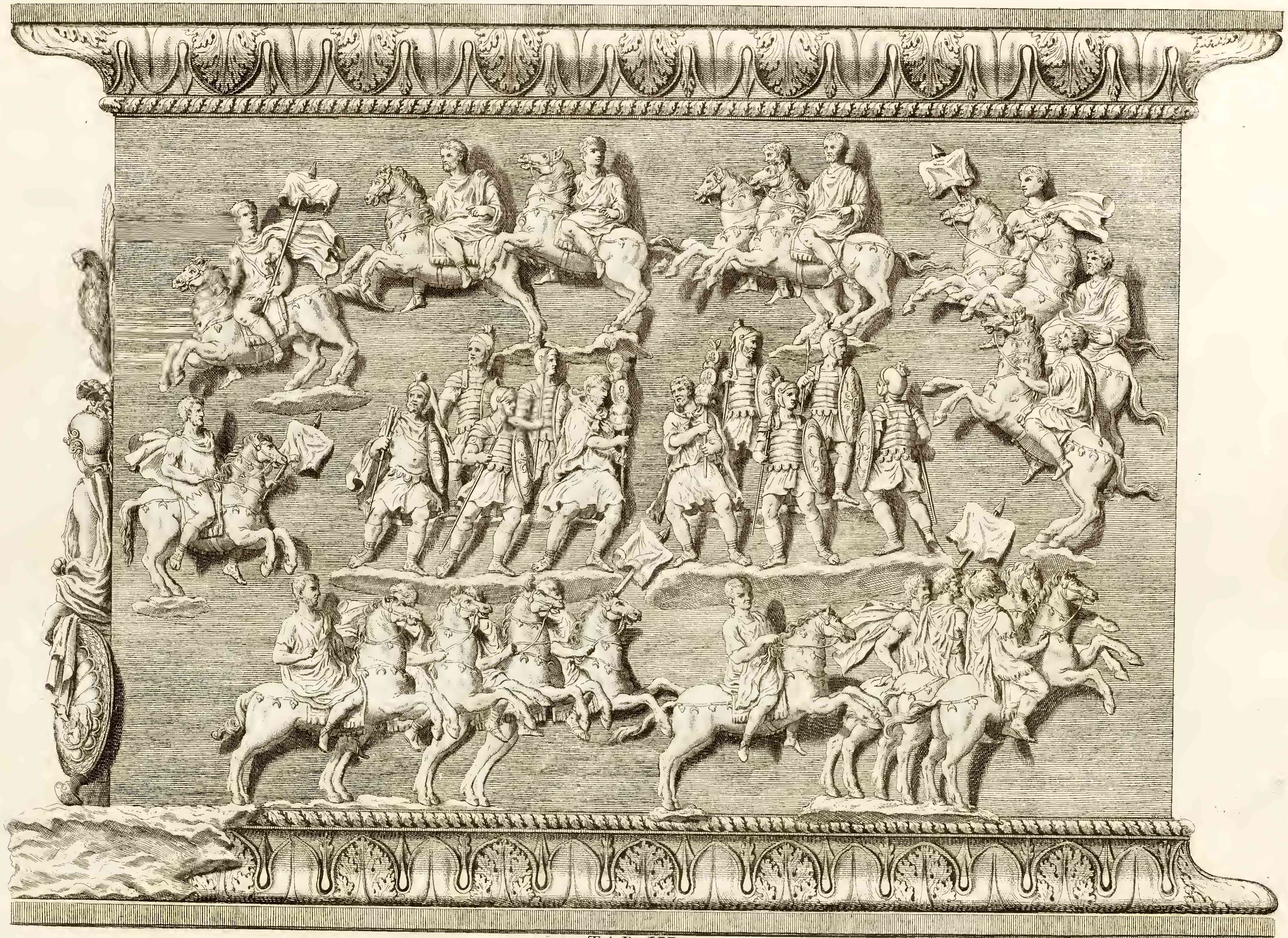
TAB. III.

Funebris decursionis pompa in consecrationibus Virorum, Foeminarumque Augg. Romae obseruari solita, Quartæ uerò Tabulæ, cum sit huic simillima, præterita fuit editio

TAB. III.

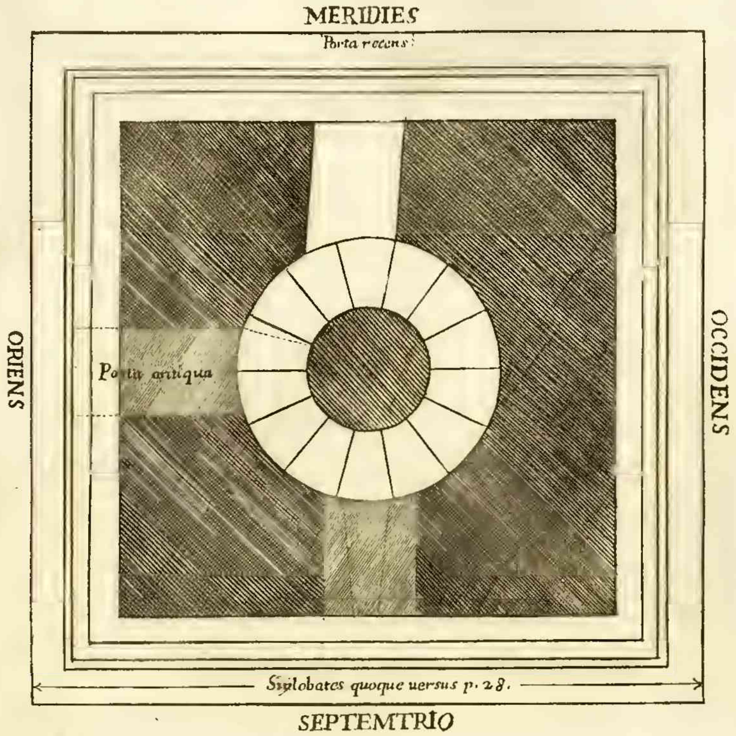
Funebris decursionis pompa in consecrationibus Virorum, Foeminarumque Augg. Romae obseruari solita Quartae uerò Tabulae, cum sit huic simullima, praeterita, fuit editio

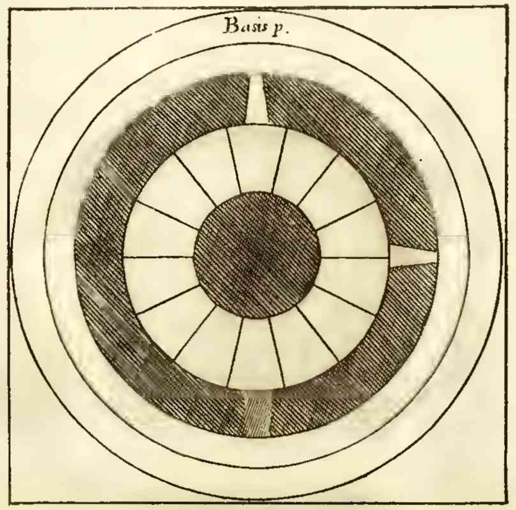

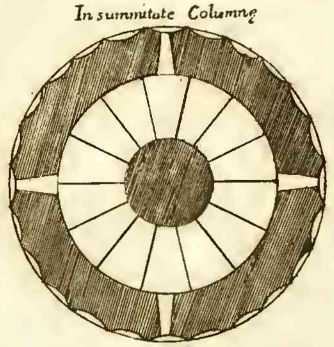
TAB. III.

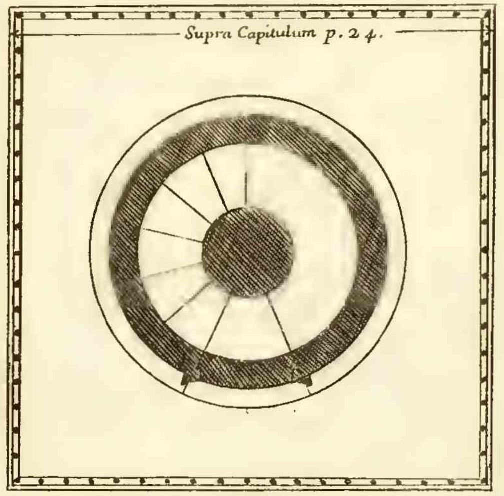
Funebris decursionis pompa in consecrationibus Virorum, Foeminarumque Augg. Romae obseruari solita
Quartae uerò Tabulae, cum sit huic simullima, praeterita fuit editio

Ichnographia Columnæ Antonianæ diuersis distincta mensuris pro ratione uariarum eiusdem partium, scilicet stylobatis, Basis, summitatis atque capituli ipsius Columnæ, cum additis inscriptionibus, unica ueteri, tribusque recentibus, quæ in stylobate leguntur

Pars Septentrionalis

TRIVMPHALIS
ET SACRA NVNC SVM
CHRISTI VERE PIVM
DISCIPVLVM EERENS
QVI PER CRVCIS
PRAEDICATIONEM
DE ROMANIS
BARBARISQ.
TRIVMPHAVIT

Pars Occidentalis

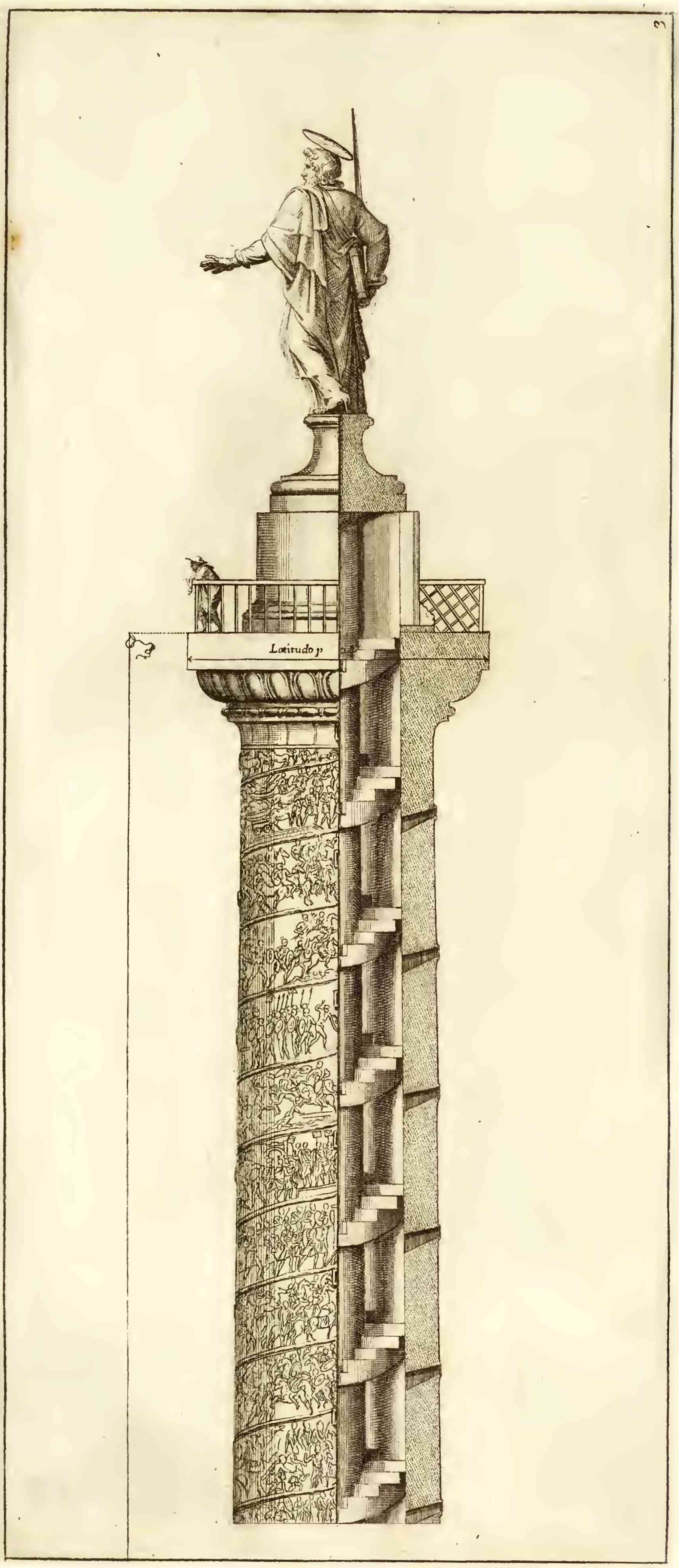
M. AVRELIVS IMP.
ARMENIS PARTHIS
GERMANISQ. BELLO
MAXIMO DEVICTIS
TRIVMPHALEM HANC
COLVMNAM REBVS
GESTIS INSIGNEM
IMP. ANTONINO PIO
PATRI DEDICAVIT

Pars Orientalis

SIXTVS V. PONT. MAX.
COLVMNAM HANC
AB OMNI IMPIETATE
EXPVRGATAM
S. PAVLO APOSTOLO
AENEA EIVS STATVA
INAVRATA IN SVMMO
VERTICE POSITA DD.
A. M. D. LXXXIX. PONT. IV.

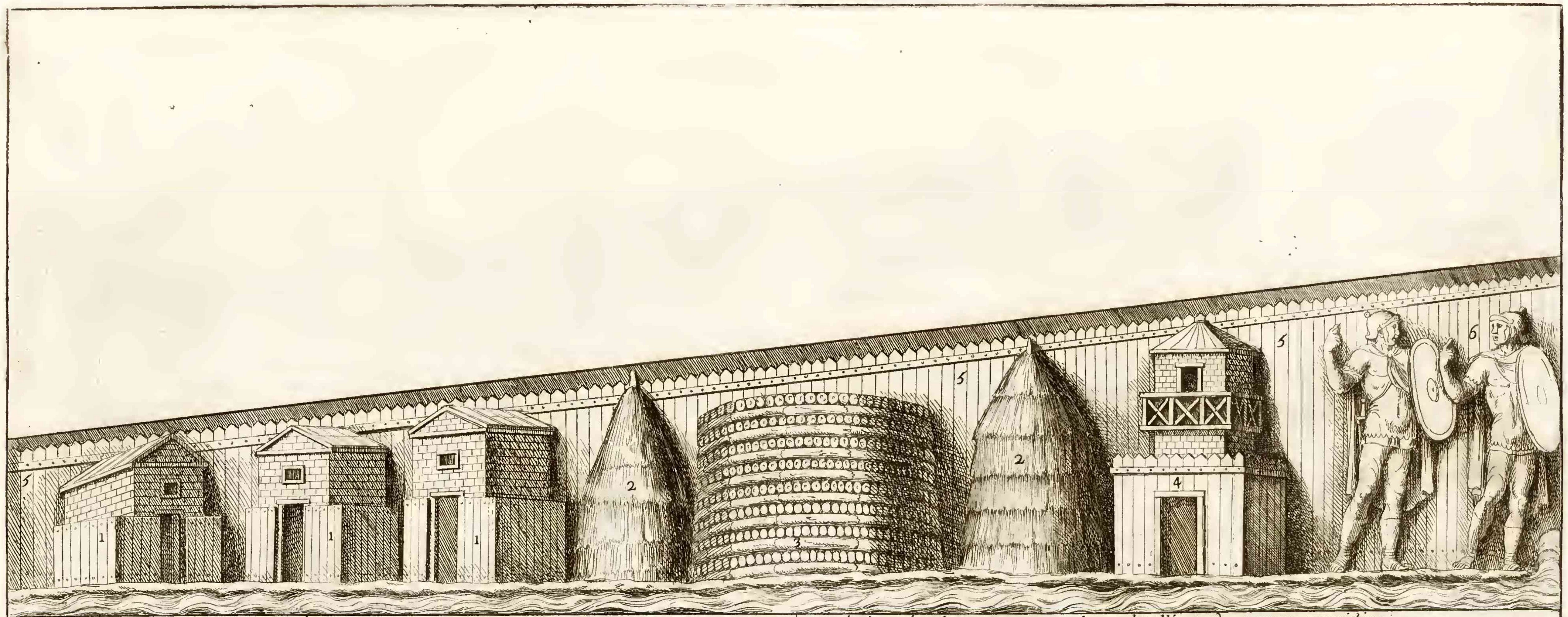
Pars Australis

SIXTVS V. PONT. MAX.
COLVMNAM HANC
COCHLIDEM IMP.
ANTONINO DICATAM
MISERE LACERAM
RVINOSAMQ. PRIMAE
FORMAE RESTITVIT
A. M. D. LXXXIX. PONT. IV.

Latitudo p

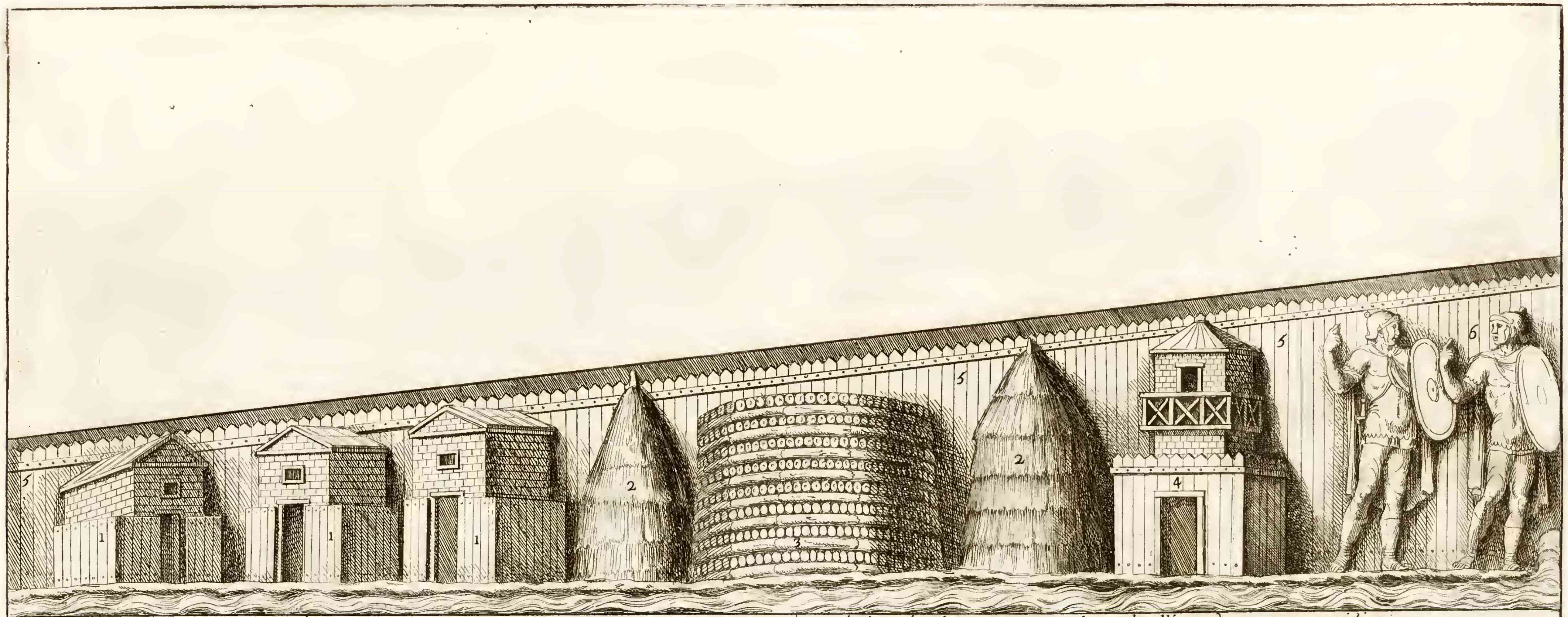

1 Inascensu huius columnę numerantur hodie gradus centum nonaginta; reliquos obrutos, qui ab antiquę portę limine incipiebant, septem aut octo esse credimus.
2 Fenestellę item numerantur quadraginta in Columnâ, et quatuor alię extabant in ueteri basi; quarum tres in noua ipsius basis incrustatione clausę operteque remanent. una tantum aperta.
3 Gradus obruti, ac subterranei, qui ab antiquę portę limine incipiebant.
4 Recens basis a Sixto V. instaurata. 5 Antiqua basis facies.

1. *Horrea vallo munita, in quibus cibaria, et commeatus reponebantur.*
2. *Fęnilia seu Palearia in pabulum equorum, iumentorumque caſtrensium.*
3. *Trabes in ſtruem compositę caſtellis, pontibus, vallis, ceterisq. bellicis impedimentis moliendis*
4. *Turris, seu Caſtellum ligneum in Danubij ripa presidio militum communitum, ad tutelā annonę in horreis adseruatę; atque etiam ad valli, caſtrorumque presidium*
5. *Vallum, quod fluminis ripam, longo tramite munit palis, seu sudibus inſtructum.*
6. *Vigiles, seu Excubitores ad cuſtodiam horreorum, et Valli presidiū ante fores Caſtelli conſiſtentes.*

4

1. *Horrea vallo munita, in quibus cibaria, et commeatus reponebantur.*
2. *Fenilia seu Palearia in pabulum equorum, iumentorumque caſtrensium.*
3. *Trabes in ſtruem compositę caſtellis, pontibus, vallis, cęterisq. bellicis impedimentis moliendis*
4. *Turris, seu Caſtellum ligneum in Danubij ripa pręsidio militum communitum, ad tutelā annonę in horreis adseruatę; atque etiam ad valli, caſtrorumque pręsidium*
5. *Vallum, quod fluminis ripam longo tramite munit palis, seu sudibus inſtructum.*
6. *Vigiles, seu Excubitores ad cuſtodiam horreorum, et Valli pręsidiū ante fores Caſtelli conſiſtentes.*

4

1. Danubij fluminis genius faciem conuertit Septentrionem versus, brachiumq., et dexteram manum dirigit propitius Marco, exercituique Romano in Germaniam traijcienti, vt ipsius auspicijs de Marcomannis, et Quadis victoriam consequatur.

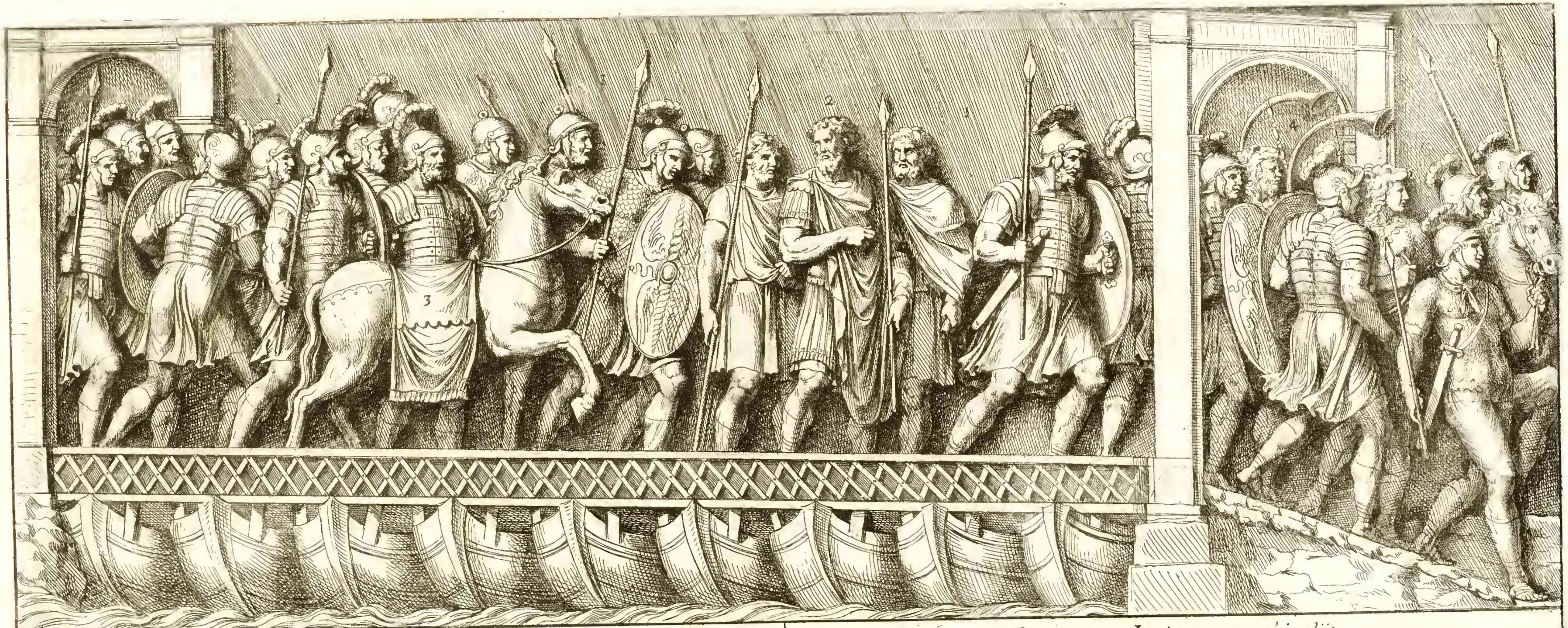
2. Oppidum, quod ripę Danubij imminet, Carnutum, vetus, ac nobile in finibus Germanię, et Pannonię eſse censemus. In hoc ſta= tionem habebant Romani milites, ac pręcipue Legio XIIII. Plinius Pannonica hyberna eum locum appellat, hodie Caſtrum Haimberg. *Caſtra seu Pannonica hyberna.*

3. Profectio Romani exercitus ex hybernis Carnuti Danubium traijcientis.

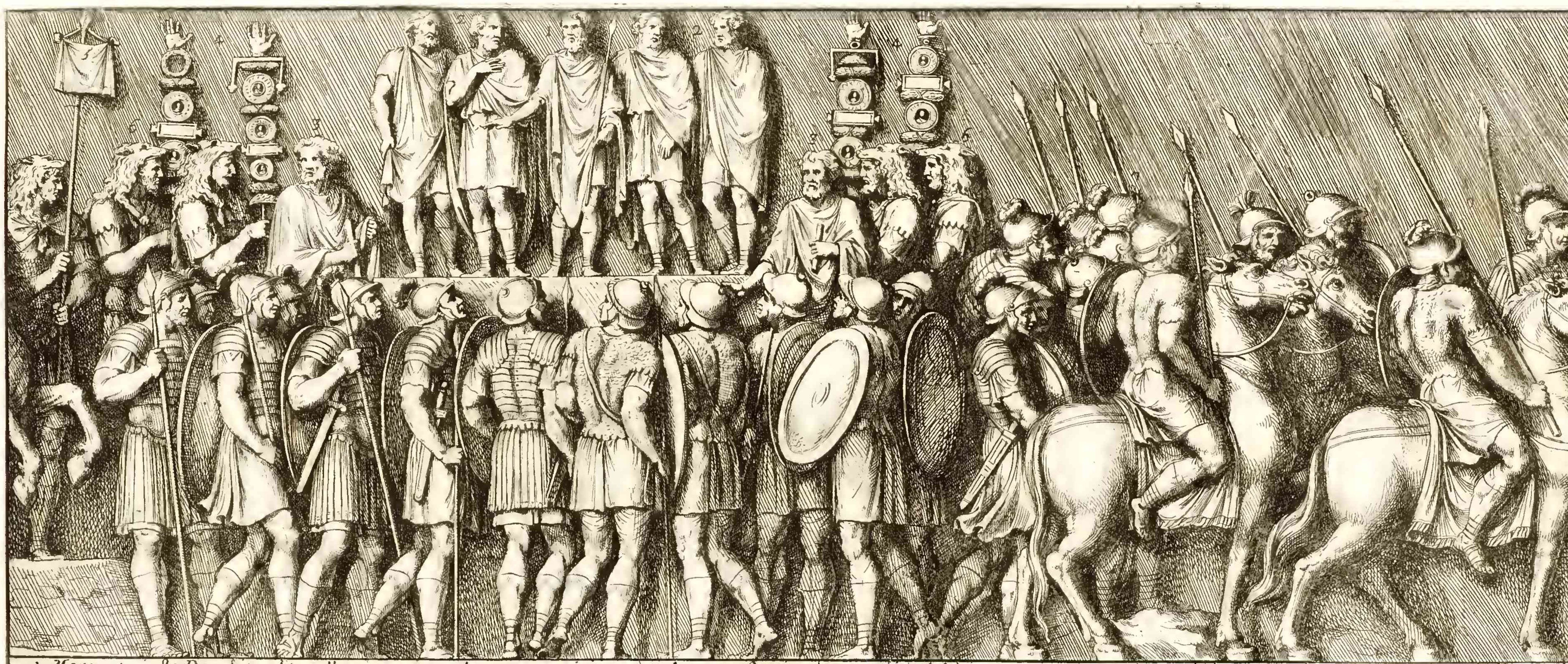
4. Arma per fluminis alueum transuecta, clypeique fulminatricis legionis fulminibus insignes.

5. Cibaria ex horreis extracta, ac fluuialibus scaphis transuecta in alimenta militum, frumentum, seu farinam eſse, ex alligatis saccis conijci potest

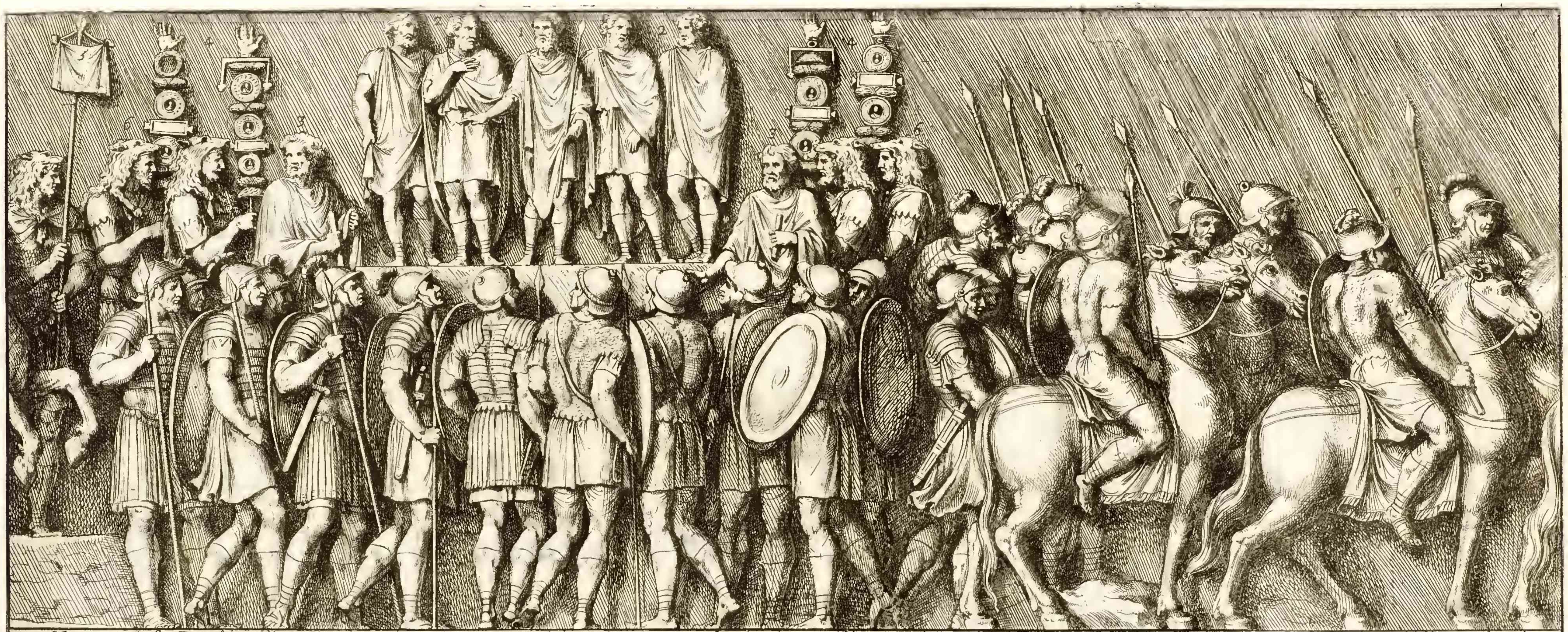
6. Scapha vinaria cuppis, seu cadis onuſta.

1. Romanus exercitus, ponte é nauibus constructo, Danubium traijcit, hostilemque occupat ripam.
2. Marcus Augustus paludatus, ac thoracatus pilum tenet inter duos legatos seu Tribunos conspicuus.
3. Equus Augusti phaleris, habenis, preciosisque loris incinctus. Stragula pręterea habet, seu duplex pallium, quod equi Imperatoris paludamentum uocat Lipsius: sagum verò in alijs.
4. Liticines pręeuntes. Lituus instrumentum caiuni, et retortum in semetipsum, cuius sonitu milites ad pugnam, et ad alia officia uocabantur; differebat a tuba quę recta est

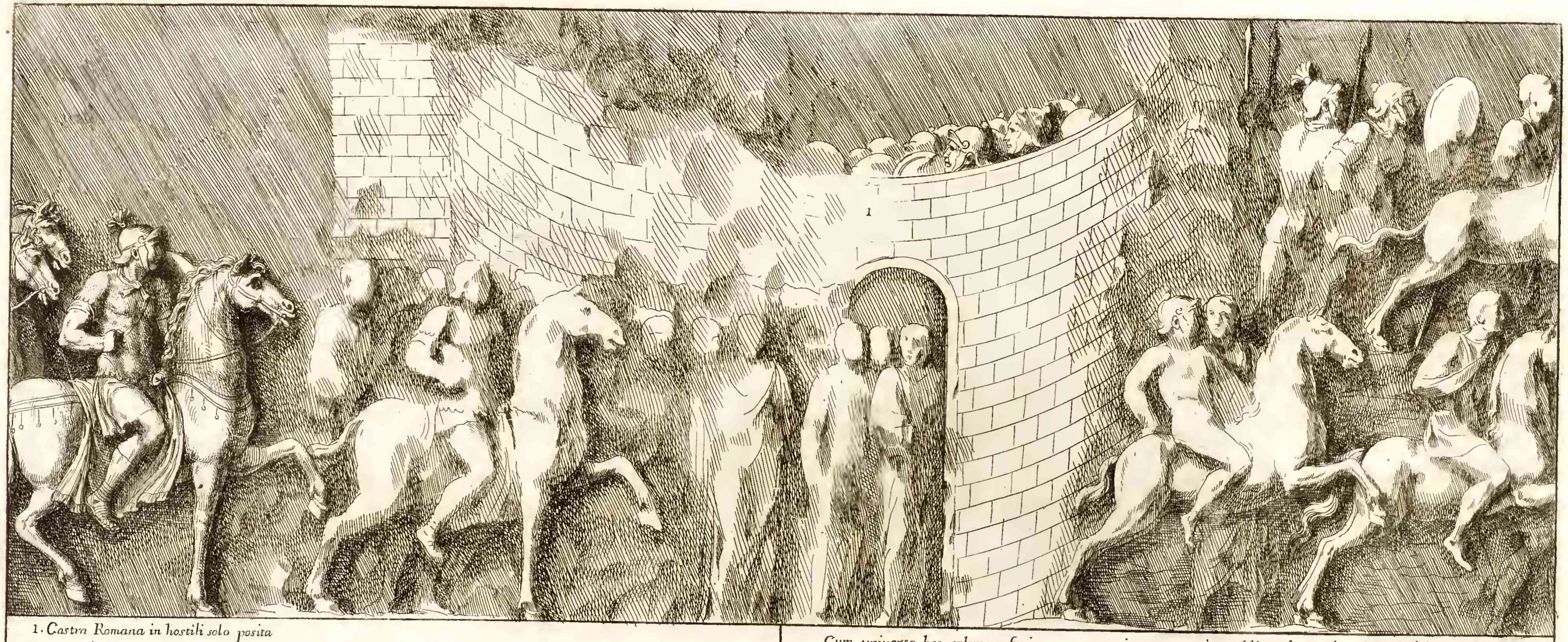

1. *Marcus, traiecto Danubio, milites alloquitur; eosque hortatur, vt virtute, ac robore pręſtent, ſeſeque ad pugnam, et victoriam accingant.*
2. *Legati, ac Tribuni, qui in concione Marcum comitantur.*
3. *Centuriones, siue à libellis clamidati, sub suggeſto Imperatoris, et ante signa conſiſtentes volumen manu tenentes.*
4. *Signa militaria manipulorum more expressa. Extensa manus in summitate, vel manipli, vel fidei, et sacramenti militaris index. Haſtę decorantur coronis, titulis, et clypeis in quibus tum Deorum, tum Imperatorum vultus.*
5. *Vexillum equeſtris turmę: modicum velum quadratum ex purpura, et auro.*
6. *Signiferi pelliti leonis exuuys capite obducto, vt hoſtibus terrore incuterent, eosq; auerterent à signis.*
7. *Equitū turmę, ac pedites ab Imperatore Marco in hoſtes miſſę, vt repentino pręlio eos adoriantur.*

1. *Marcus, traiecto Danubio, milites alloquitur; eosque hortatur, vt virtute, ac robore preſtent, ſeſeque ad pugnam, et victoriam accingant.*
2. *Legati, ac Tribuni, qui in concione Marcum comitantur.*
3. *Centuriones, siue à libellis clamidati, sub ſuggeſto Imperatoris, et ante signa conſiſtentes volumen manu tenentes.*
4. *Signa militaria manipulorum more expressa. Extensa manus in summitate, vel manipli, vel fidei; et sacramenti militaris index. Haſtę decorantur coronis, titulis, et clypeis, in quibus tum Deorum, tum Imperatorum vultus.*
5. *Vexillum equeſtris turmę: modicum velum quadratum ex purpura, et auro.*
6. *Signiferi pelliti leonis exuuijs capite obducto, vt hoſtibus terrorē incuterent, eosq; auerterent à signis.*
7. *Equitū turmę, ac pedites ab Imperatore Marco in hoſtes missę, vt repentino pręlio eos adoriantur.*

7

1. *Castra Romana in hostili solo posita*

Cum uniuersa hęc columnę facies consumpta uix appareat, in ea delineanda quo ad potuimus, uestigia secuti sumus. et quia huiuscemodi malum ab igne deriuatum sępe accurrit, ne hanc obseruationem ad nauseam repetere cogamur, signabimus in posterum hoc asterisco *

8

1. Repentina ui in fugam actis, peremptisq, hostibus, pagum, seu uicum Romani milites incendunt

2. Ædificia, et Domus Germanorum rotundę ex fœno, seu palea, inter se absq, ordine discretę nulla fenestrarum aperi=tione, sed ianua tantum accomodatę aduersus frigus hijememque aquilonaris regionis; de quibus Tacitus.

Capitolinus refert Marcum in ipso aduentu, statim uictoriam consecutum fuisse Marcomannos in ipso transitu Danubij deleuit.

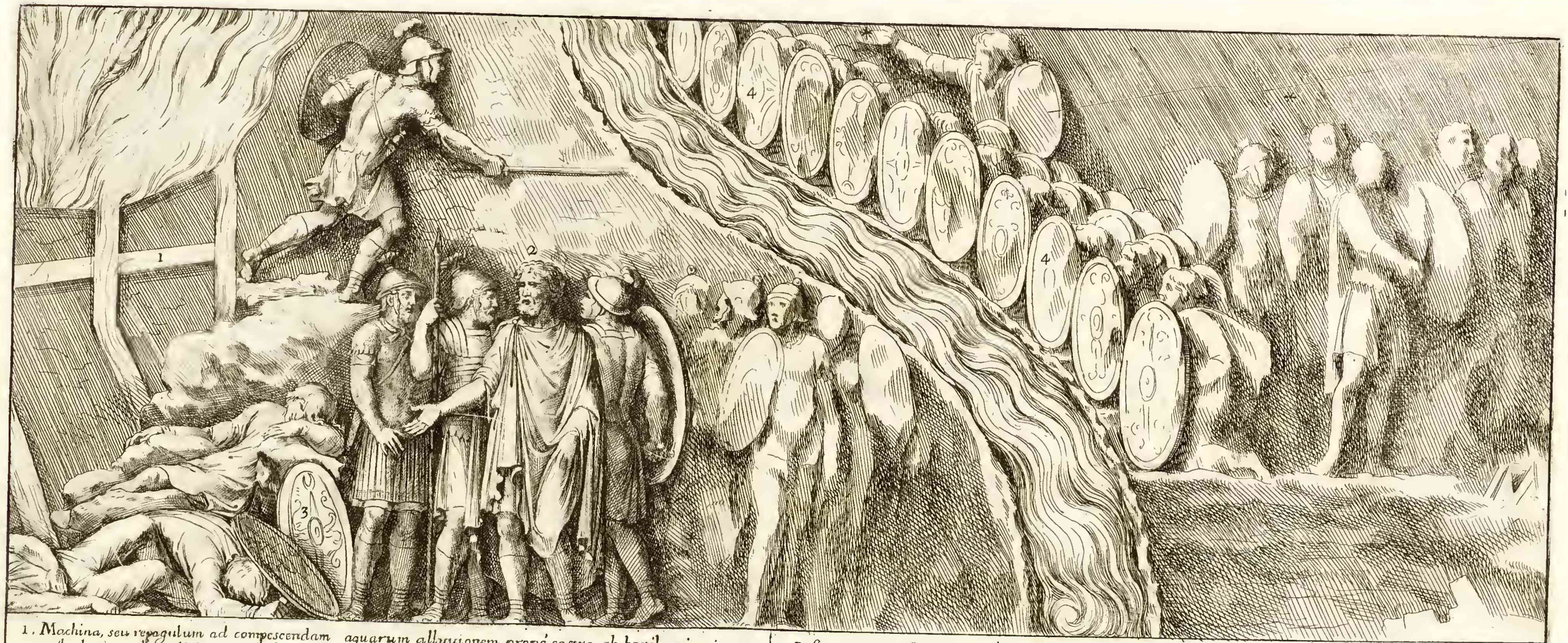
Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

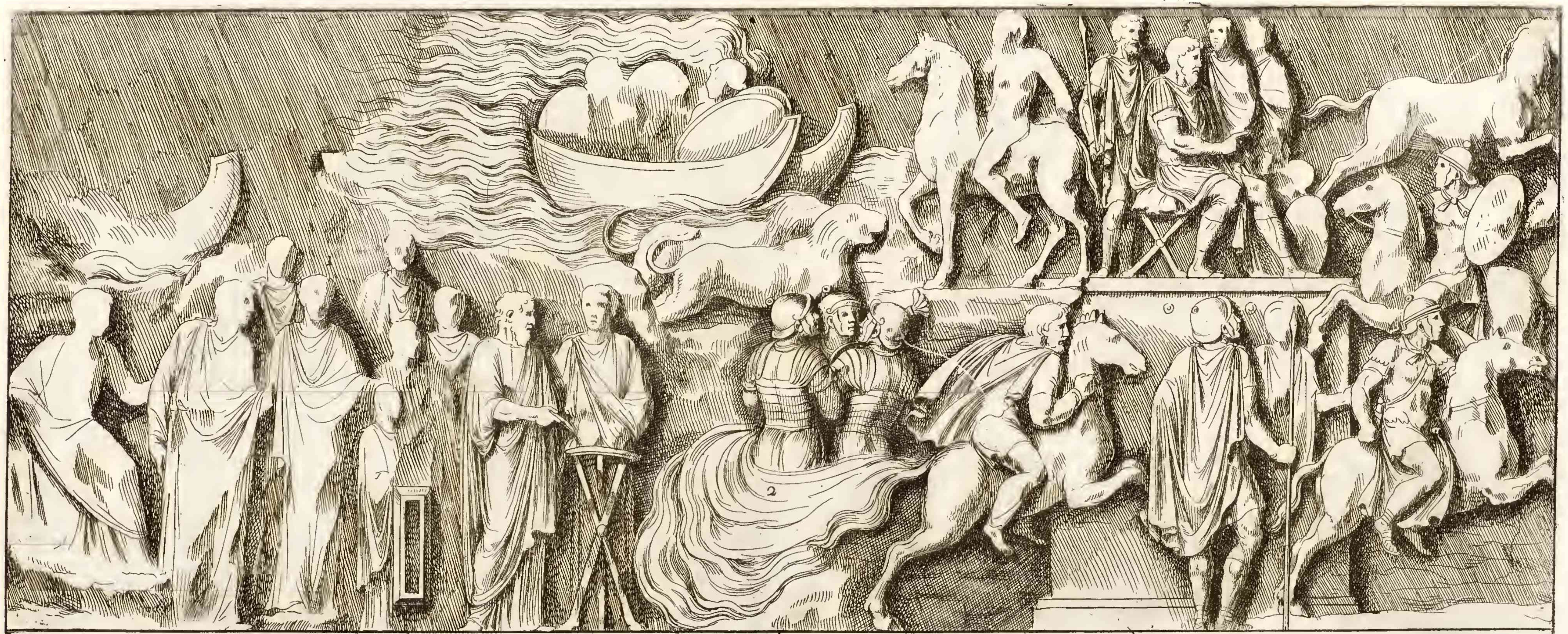
1. *Germanorum Legati, seu finitimi Reguli, victorię famâ perterriti Imperatorē adeunt, eiusque clementiā implorant. Equis insidentes suppliciter manus admouent, Vexillifero et militib. adſtantib.*
2. *Marcus Legatos alloquitur, digitumque intendens eis pręcipere videtur, vt arma deponant, atq. in fidem permaneant.* 3. *Iacentia Germanorum cadauera.*
4. *Romanus miles victor gladio instat Germano, qui vitam deprecatur, iunctis, elatisq. ad cęlū manibus.*
5. *Tentoria, seu tabernacula, et caſtra.*
6. *Vigiles, seu excubitores haſtis innixi.*
7. *Sagum, sive chlamys quę tunicę, loricę imponebatur, ac fibulâ dextero humero nectebatur*
8. *Lorica hamata, seu squamea hamis conserta.*
9. *Alia lorica non ex hamis, aut squamis, sed ex lamellis sectis interdiſtincta.*

1. Quadorum regionem Marcus ingressus locatisq; ad Marum amnem, castris, potitus ripã consedit aggressurus Quados, et Marcomannos confinio, et fœdere iunctos in Romanos.
2. Marus fluuius, nunc Morauа, qui ex aquilonari Danubij ripa primus occurrit, Quados diuidens.
3. Marcus ante castrorum fores in ripa fluminis consistens, improuisa funditorum manu, ex aduersa ripa, saxorum, glandiumque ictibus impetitur: á suis uero militibus obtegitur, atque defenditur clijpeis.
4. Funditores Germani bracati, superiori corporis parte sine tunica denudati, sago, seu clamide tantum amicti, ut expeditiores in pugnam insurgerent, 5. Castra Romana ad Marum amnem.
6. Arbores Hericinij saltus, qui sub Boiohemo Quados cingebat, usque ad mari confluentem.

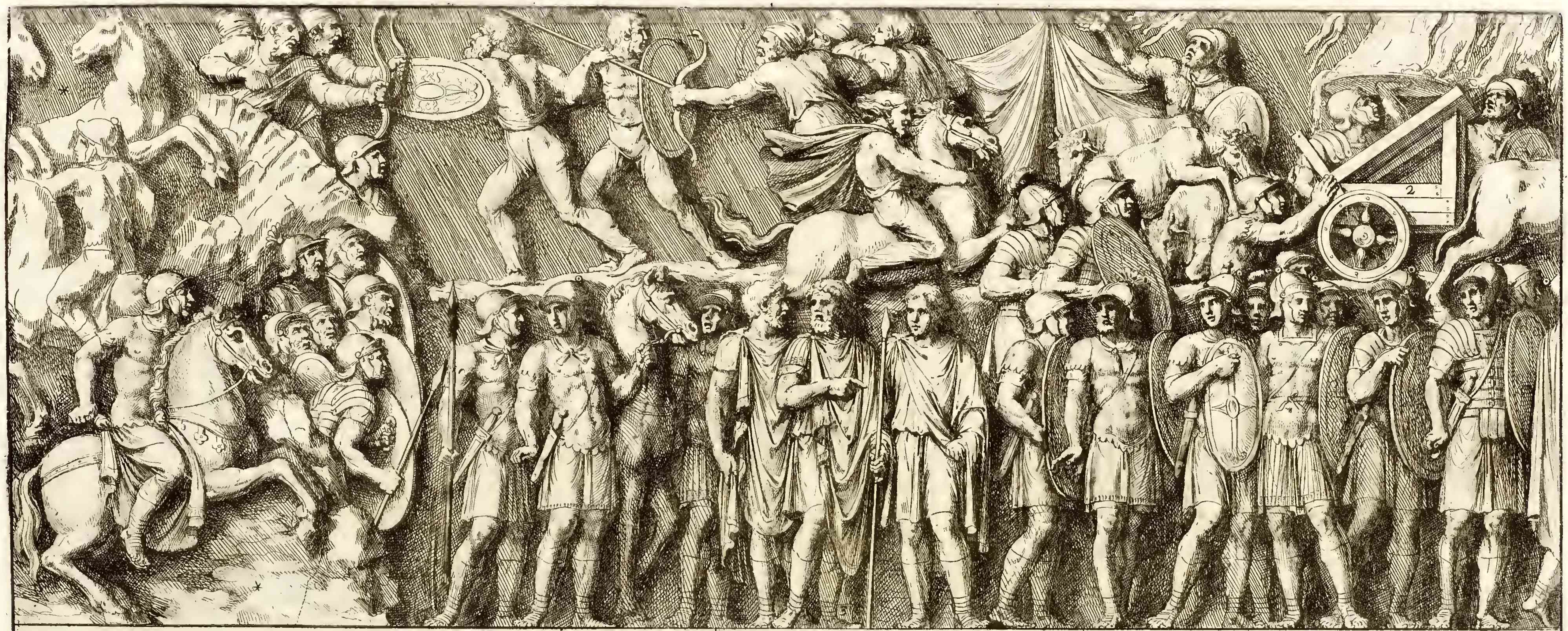

1. *Machina, seu repagulum ad compescendam aquarum alluuionem propé castra, ab hostibus. immissam; uél adexiccandas uligines, et paludes; nam prēter repagula, funis etiam ualidus inter aquas apparet*
2. *Marcus, commisso prēlio uictoriâque potitus, loca perlustrat*
3. *Strata cēsorum Germanorum in prēlio cadauera.*
4. *Quadi, presso altero genu, et adpositis clipeis, subsident in ripā, alueumq, defendunt. Huius anguli superficies igne absumpta plané perspici non potest.*

1. *Sequitur in hoc angulo deleta sculptura ut, ex notis uerò, quę supersunt sacrificia apparent.*
2. *Milites Romani uado inuento, flumen traijciunt*

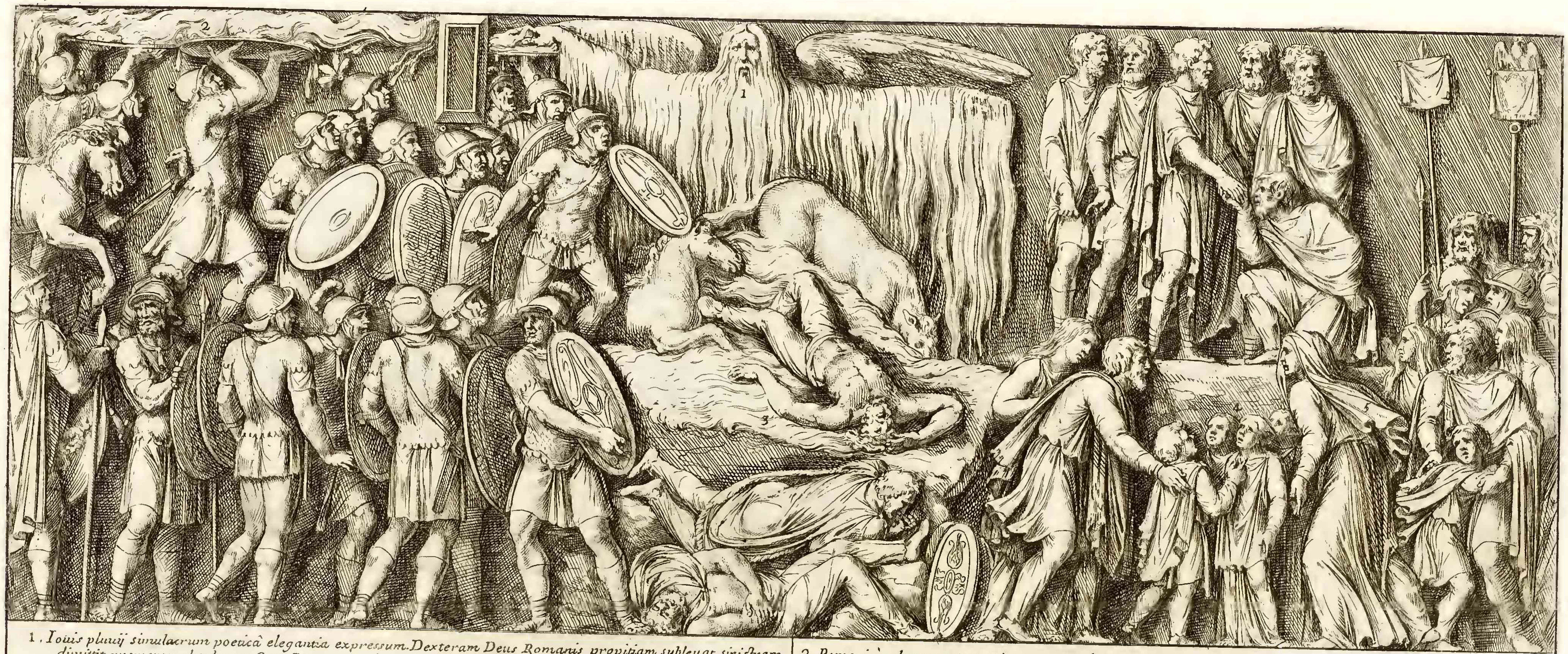
3. *Marcus Aurelius in suggestu sedens equitatum ad pugnam educit.*

1. *Auxiliares Germani sagittarij in fronte Romanæ aciei congrediuntur cum hostibus, qui sagittis, et frameis inuicem præliantur.*
2. *Ballsta, seu machina bellica*

3. *Marcus Aurelius discrimen subit, ne cum exercitu vniuerso opprimatur angustia locorum interclusus, ab ingruente hostium manu, siti solisque ardore laborans. Reliqua in sequenti.*

Romæ ex Chalcogaphia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. *Iouis pluuij simulacrum poeticâ elegantia expressum. Dexteram Deus Romanis propitiam subleuat, siniſtram dimittit prementem barbaros. Cum Romanę Legiones interclusę ab hoſtibus siti perirent, precibus Mitilenorum Militum, qui Chriſtum colebant pluuiâ diuinitùs missâ, releuati sunt, quę Romanos iuuit, hoſtibus grandine, ac fulminibus exitio fuit. De quo miraculo consule Baronium.*

2. *Romani è cęlo manantem salutaremque pluuiam clypeis suscipientes.*

3. *Quadi cum equis tempeſtate, ac fulmine icti.*

4. *Viri, et mulieres cū natis confugientes ad Marcum, quasi illi diuinitatis compoti ęthera pugnaret.*

5. *Mulieres, nullâ corporis parte detectâ, vt auctores de Germanis referunt; imò longâ tunicâ, et capitis amiculo velatę.*

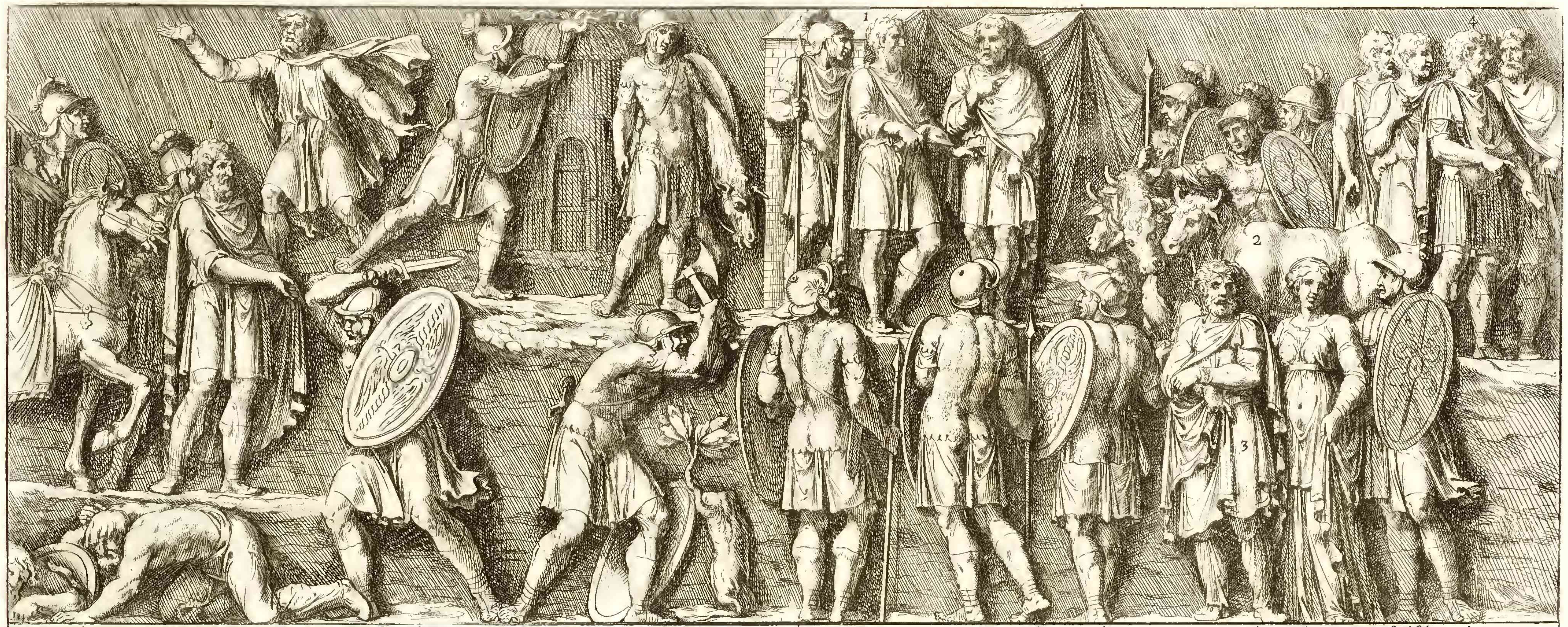
1. *Cæleſti clade hoſtibus affectis, Romani, reparatis viribus, et ad vltionem accensi, Quados aggrediuntur, eosdem pilis transfixos profligant, ſternuntq.*
2. *M. Aurelius ante tentorium, suis adeſt, equitum turmas, peditesque in hoſtiles agros mittit, eosque hortatur, vt, modò non anguſtijs locorum, et siti obsessi, aperto -Marte, immortalem gloriam consequantur.*
3. *Plauſtrum Sarmaticum, scribit Tacitus, à Germanis differre Sarmatas, quod iſti pro tecto, et domibus vterentur plauſtris.*

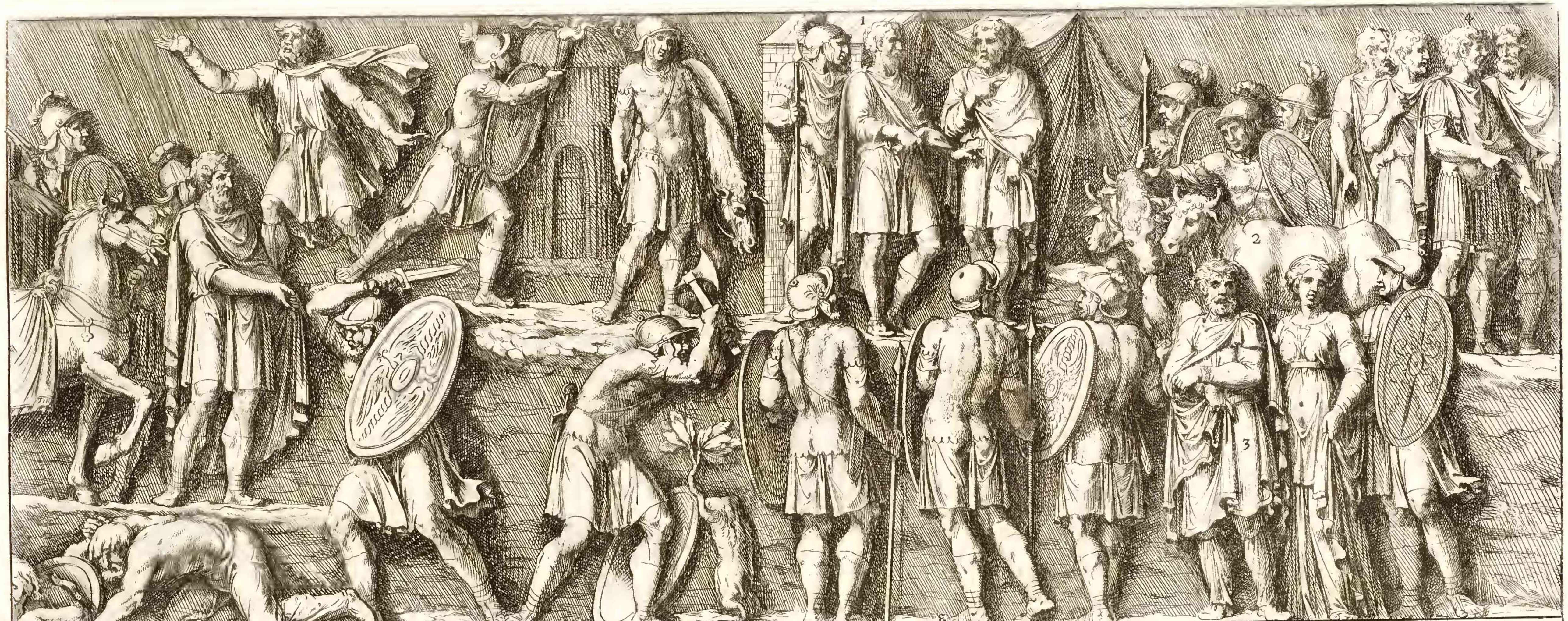
1. Romana acies in hoſtiles agros deducta barbaros ad internecionem cędit.
2. Victores pagos inuadunt, domosque iniectis facibus. incendunt.
3. Victi armis abiectis clementiam implorant.

4. Liberi coniugesqin seruitutem abſtracti: Mater cum nato captiua à milite impetitur, et crinibus trahitur. Moris fuit inter prędas uictarum gentium, feminas crinibus trahi, vt de Andromache, Euripides, et de Cassandra. Virgilius.

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. *Direptis, incensisque caſtris, clementissimus Princeps Marcus supplicibus parcit, finemque cędibus imponi mandat.*
2. *Armenta, et pecora ex pręda ad Imperatorem adducuntur.*
3. *Regulus cum vxore captiuus ducitur, manibus ad sinum laqueo obſtrictis: qui mos adligandi Reges, ducesque captiuos, obseruatur in antiquis Simulacris.*
4. *Marcus consiſtit in fluminis ripa, vt in sequenti.*

1. *Direptis, incenſisque caſtris, clementissimus Princeps Marcus supplicibus parcit, finemque cędibus imponi mandat.*
2. *Armenta, et pecora ex prędа ad Imperatorem adducuntur.*

3. *Regulus cum vxore captiuus ducitur, manibus ad sinum laqueo obſtrictis: qui mos adligandi Reges, ducesque captiuos, obſeruatur in antiquis Simulacris.*
4. *Marcus conſiſtit in fluminis ripa, vt in sequenti.*

16

1. Regulus, ſiue alicuius ciuitatis Princeps in fluminis ripa, ad Marcum in altera ripa ſtantem manus ſuppliciter tendit, ſeseque dedentem exhibet, vt in antecedenti.
2. Si ex Quadis in Boiohemum proficiſcitur Marcus, vel amnem Marum repetit, vel cuius piam fluminis Marcomannorum ripas tenet. Si verò in poſteriores Quados vlterius arma conuer-tit, vt veriſimile eſt, amnis qui interfluit, vel Cusū, vel Granuam, in Quadorū confinio repreſentat.
5. Anni tempus æſtiuum indicat maturæ ſegetes. Germania porro ſegetum fertilitate laudatur.
4. Mulieres hoſticis incurſionibus, et cędibus exterritę ex agris confugiunt ad fluminis ripam
5. Pugna Romanorum cum hoſtibus

1. Sequitur Pugna atque cædes. Excidit equo hoſtis, sauciusque dilabitur, ipsumque vulnere conreptum, nouo ictu uictor proſternit.
2. Velitum seu iaculatorum pugna, qui brachio clypeum aptantes, dextera perbreue missile pilum iaciunt in hostes.

3. Currus, uel Rhedę mulis, bobus, et equis tractę, inqueis dolia uinaasportantur. referta
4. Captiui manibus poſt terga reuinctis, sistuntur ante Imperatorem, qui dexteræ manus indice eleuato, ipsorum perfidiam exprobrare uidetur

1. *Marcus Augustus in fronte equestris turmę conspicuus ex superioribus locis Quados aggreditur, et expellit.*
2. *Deturbati eiectique deorsum decidunt Quadi, et ad mortem pręcipites dantur.*
3. *Arma plaustris transuecta ad usum exercitus.*
4. *Nauigia per amnis alueum armis, ac militibus onusta, ut Marcus iterum hostes premat, inque suam potestatem uniuersam regionem redigat.*
5. *Auxiliares Germani sagittarij aduersus Germanos transuecti.*

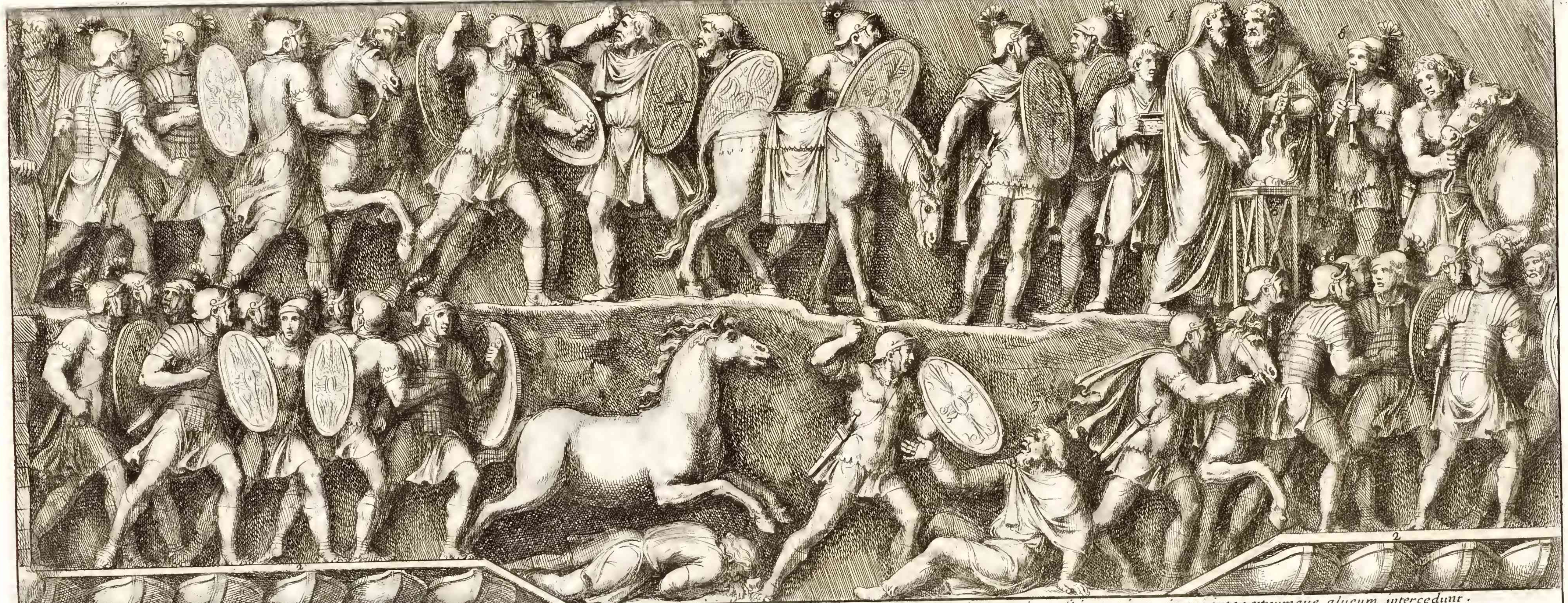

1. *Arma seu bellica impedimenta plaustris transuecta, exercitus usui parata, ac opportuna*
2. *Marcus ante prętoriam portam in suggesto. exercitum flumen traijcere mandat, ut in sequenti*

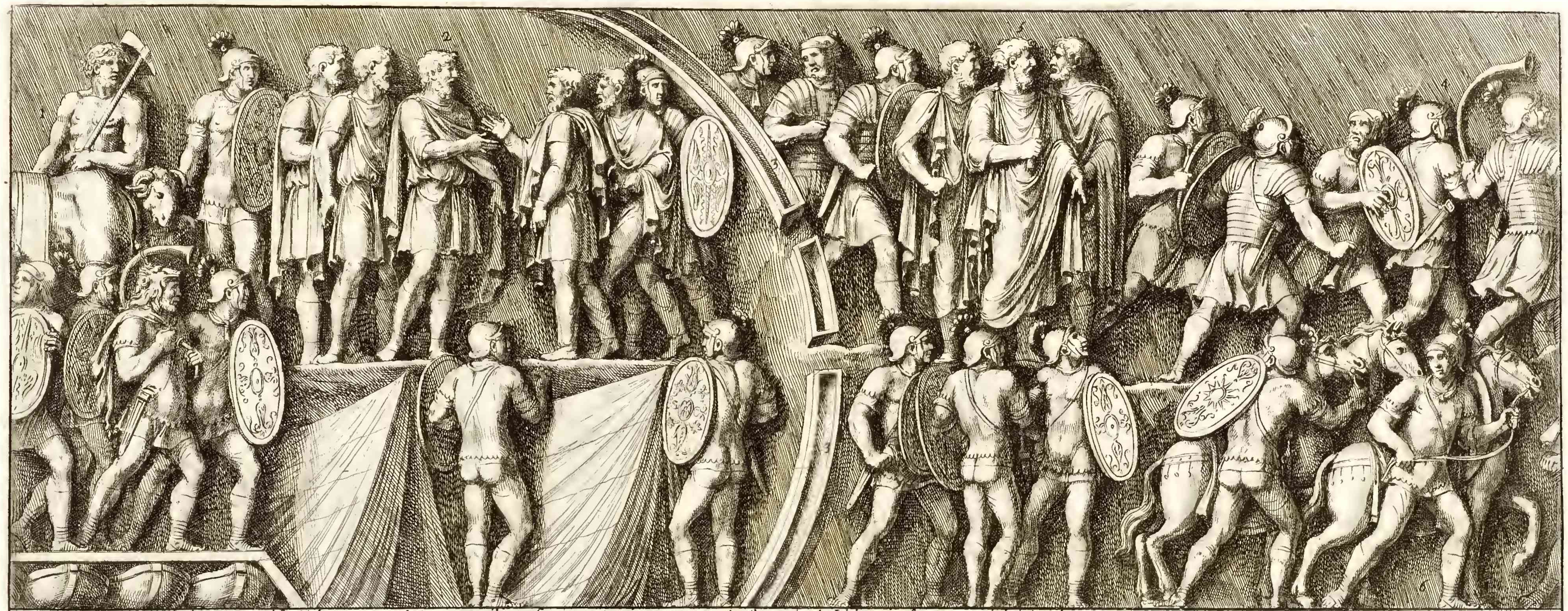
Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis

3. *Equestre prœlium cōmittitur, Romani pilis Quadi; seu Sarmatę socij ac finitimi falcatis, et incuruis gladijs pugnant*
4. *Omnes Germani equites sine ephippijs aut stragulis equitant. Stapedarum uero usus ęque Romanis ac barbari ignotus*

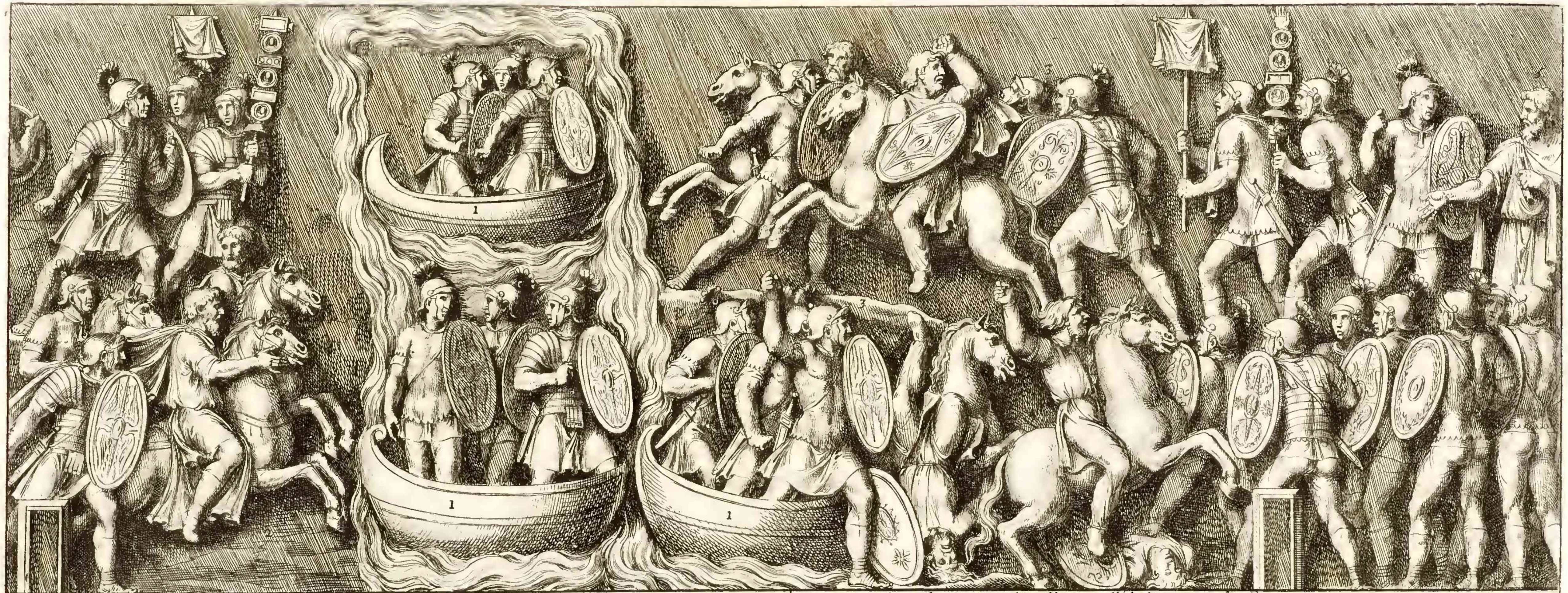
ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. Traiectus, et sacrificia in hac tabula, et noua caſtra in sequenti, mutatam belli sedem indicant; edomitisque Marcomannis, et Quadis, in Iazygas sarmatas ipsorum socios victricia Romanorum arma prolata.
2. Pontes bini non longè dissiti, siue Granuę, quę biceps eſt, impositi, siue etiam alteri flumini propè Granuā ipsam, in Danubium confluenti.
3. Hoſtes in occursu à Romanis conficiuntur in agris, qui inter utrumque alueum intercedunt.
4. Equus delapsi, soloque procumbentis Germani:
5. Imperator positus aduersa ripa, Ioui, ac Marti taurum, arietemque sacrificat.
6. Tripus argenteus, vel aureus. Camillus cum acerra. Miles tibicen.

1. *Popa taurum ſistit, Subſeq. aries Si hęc ſacra ad Suouetaurilia referantur, ſus in marmore deeſt.*
2. *M. Aurelius Sarmatiam ingreſſus, legatos excipit in caſtris, quorum anteſignanus, protenſa dextera, conditiones pacis expoſcit, re tamen infecta.*
3. *Caſtra Romana, eorumque ichnographia.*
4. *Liticen in fronte agminis claſsicum canens.*
5. *Marcus ſigno dato, legiones è caſtris educit.*
6. *Equi à militibus tenti, et adſeruati, dum interim alij flumen traijciunt.*

1. *Lintribus, seu fluuialibus Scaphis legio fulminatrix traducitur in vlteriorem ripam.*
2. *Marcus equo vectus aduenit, Suos confirmat.*
3. *Fulminatrix legio, vix egressa naui, in hoſtes prohibentes ripam, acriter impetum facit.*
4. *Sarmaticus equitatus peditibus Romanis circumagitur, et repentino terrore concutitur; alijs in fugam versis, alijs equo disiectis, et confossis.*
5. *Notandum milites Legionis fulminatricis, semper ferè Imperatorem Marcum pone sequi; eiusque lateri adsiſtere, ob eorū virtutē, ac fidē, precipuè insigni miraculo spectatam.*

1. *Aliqua desiderantur in marmore asterisco notata.*
2. *Fusis hostibus ad fluminis ripam, Romana acies cum bellicis impedimentis in interiorē regionē proficiſcitur*
3. *Marcus ante tabernaculum, signo dato, profectionem imperat.*
4. *Liticen de more classicum canit preſente Imperatore*

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. Marcus cum Legatis de bello decernit.
2. Legatus, qui cum Marco agit, Publium Heluium Pertinacem eum esse credimus, qui poſtea Commodo in imperio succeſsit. Is Marci fuit Legatus in hoc bello, eique, ob egregiam virtutem, cariſsimus.
3. Signa in clypeis appicta dijmata olim dicebantur, quibus legiones distinguebantur.

4. Sagittarii Germani ad defensionem suorum incedunt. vt in sequenti.
5. Currus e viminibus contextus.

1. *Pagorum, vicorumque principes cum plebe in agro ad publicum concilium congregati conſident, deli: bertate, ac publica salute, deq; bello aduersus Romanos decernentes. Marci verò improuiso aduentu de: prehensi, timore, atque admiratione correpti, in ipsum ora oculosque conuertunt.*

2. *Marci repentino appulsu, obsiſtentes Germani transfixi concidunt, alij aduenerationem procumbunt.*

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1 *Aedificium aſterisco adnotatum Romano more, ex marmore quaarato conſtructum eſt, cum tribus tabulatis, totidemq. feneſtellis, in quarū ſingulis caput exerunt barbari obsides, seu captiui detenti.*

2. *Regulus ſiue legatus Germanorum Marcum adit, eique Imperator, extenso digito, aliquid videtur precipere. Vicos, pagosque inuadunt Romani, et cum barbaris acriter pugnant.*

1. Pagis vicisque relictis, sefuge committunt Germanę mulieres, in nemorum, ac paludum latibulis, vt libertatem tueantur.

2. Marcus Aurelius Germanos in paludibus abditos alloquitur, eisque porrecta dextera pollicetur salutem.
3. Germani in paludib' deprehensi a Romanis quorũ alter admota manu, Marci clementia suppliciter inuocat.

1. *Abreptis armentis, et pecoribus, domos incendunt Romani*
2. *Cruento bello exorto, atergo, et a front instant Romani*
3. *Germani turbatis ordinibus concidunt, atq; in seruitutem trahuntur*

4. *Inter captiuos mulier radiata corona insignis, quam alia mulier obdignitatem comitatur forte ex illis fatidicis vna, quę loco numinis apud Germanos habebantur. Apud Suiones tantum feminas olim dominatas fuisse Tacitus Scribit.*
5. *Marcus hostes in paludibus abditos queri imperat*

1. Marci iussu Romani abditos paludibus hostes, noctu, prelucentibus facibus querunt.
2. Perculsi Germ. equo decidunt atque infugam uertuntur.
3. Marcus suggesto sublimis Regulos, seu legatos excipit, eisque, digito protenso, conditiones indicit.

4. Proceres, seu Legati a Marco pacem deprecantur.
Obseruandus legatorum mos in petenda pace, reiectâ ad pectus clamyde, atque in sinum conposita, et complicata. fuit hoc pacis signum

1. Subſequntur pileati, eodem clamydis geſtamine, quo Legati in antecedenti tabula, illi detecti hi pileum patrio more in capite gerentes

Pileatos ex primoribus Dacis ut pacis conditiones poſtularent Decebalus miſit ad Traianum

2. Germanorum equitatus præcipiti fuga dilabitur é pugna ſiluaſque petit, ut in ſequenti.

3. Legionarij pro caſtris in ſtatione collocati.

33

Romæ ex Chalcographia Domin.ci de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. *Hostium copias magna ui, contundunt Romani, equitatu ac pedestri agmine pulso*
2. *Acriter pugnant, fortiterque concidunt Germani.*

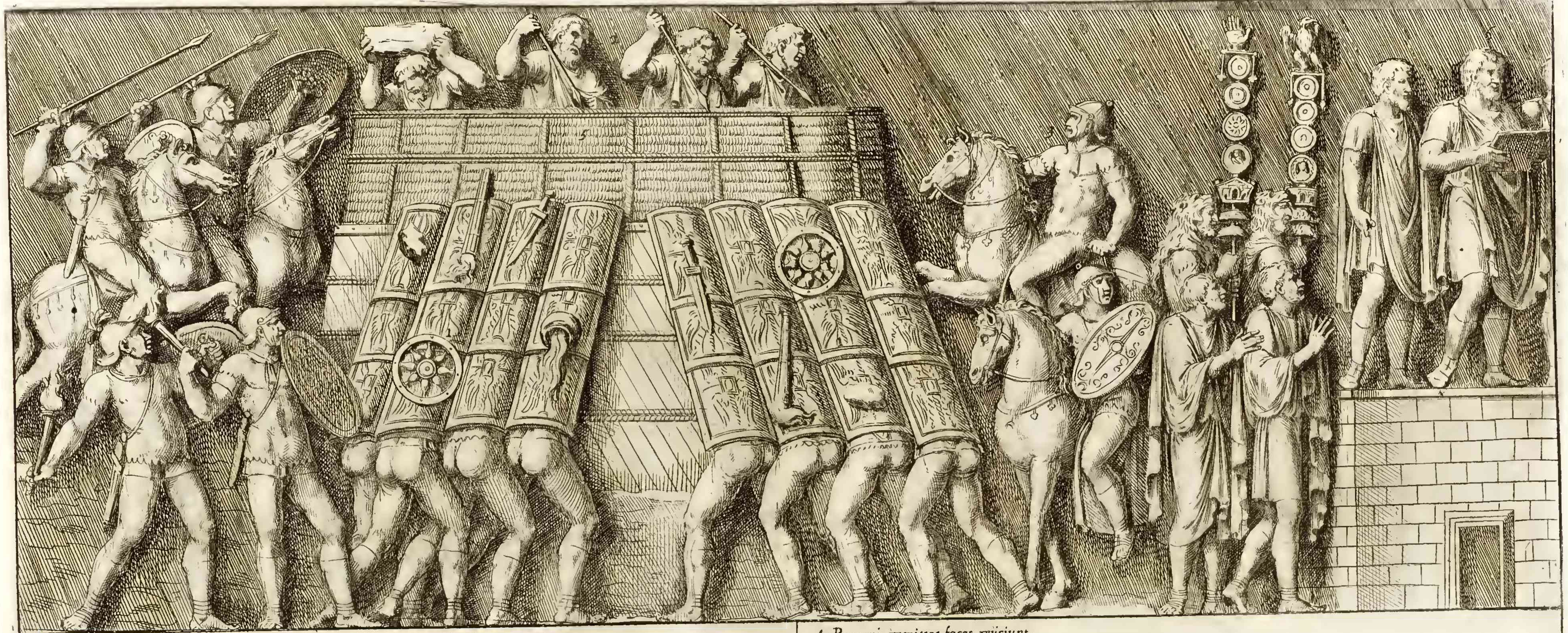
3. *Cum Marcus prelijs plurimis Marcomannos, Quados, Sarmatas subegerit, uniuersa regione potitus, suos legatos, tribunosque consulit de extinguendis hostium reliquijs.*

1. Vltimum committitur prelium, inquo Germani reparatis uiribus, extremum belli discrimen subeunt, sed fato aduerso, infeliciter succumbunt

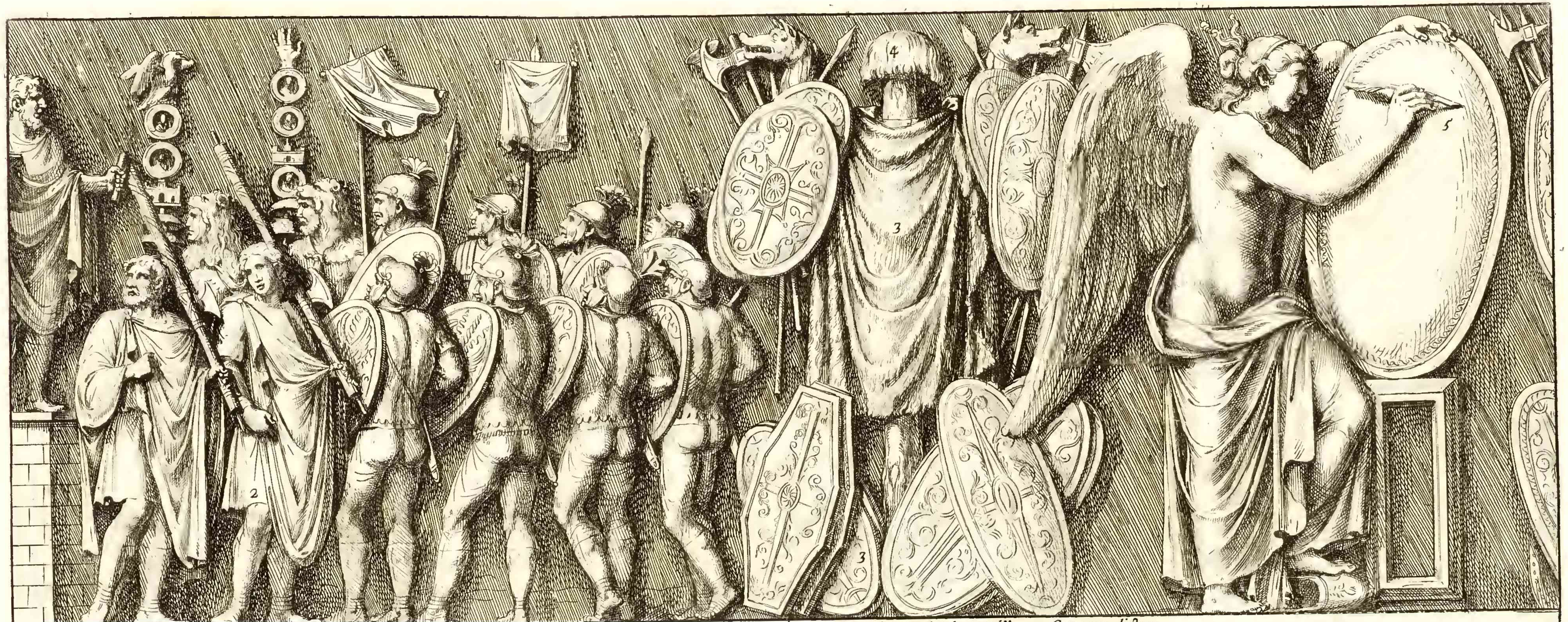
2. Proceres, Reguliqve Germani bello fatigati, Marci clementiam experiuntur, uictori se committunt, securitatem, uitamque ab optimo principe deprecantur

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. Romani hostium castra dupplici testudine aggrediuntur imbricatis scutis tecti
2. Germani arma, saxa, rotas. faces, desuper iaciunt; pilis, telisq. & propugnaculis dimicant
3. Romani equites infestis pilis hostes a muris auertunt

4. Romani immissas faces reijciunt.
5. Propugnacula Germanorum stramentis, ac uiminibus contexta
6. Adlocutio ut in sequenti

1. *Marcomannis, Quadis, Sarmatis deuictis, Marcus deconditionibus pacis, ac legibus, quas barbaris laturus sit, deque Cassy rebellione milites alloquitur.* 2. *Lictores paludati.*
3. *Trophæa de Germanis. Arboris trunco affixa spolia Germanorum, eidemque impositum paluda=mentum barbaricum villosum Gausape dictum.*
4. *Pileolus villosus, siue galericulus ex capillis consutus.*
5. *Victoria clypeo inscribit. Legitur in antiquis nummis VIC·GER Victoria Germanica. pede galeam calcat, victoriæ Symbolum.*

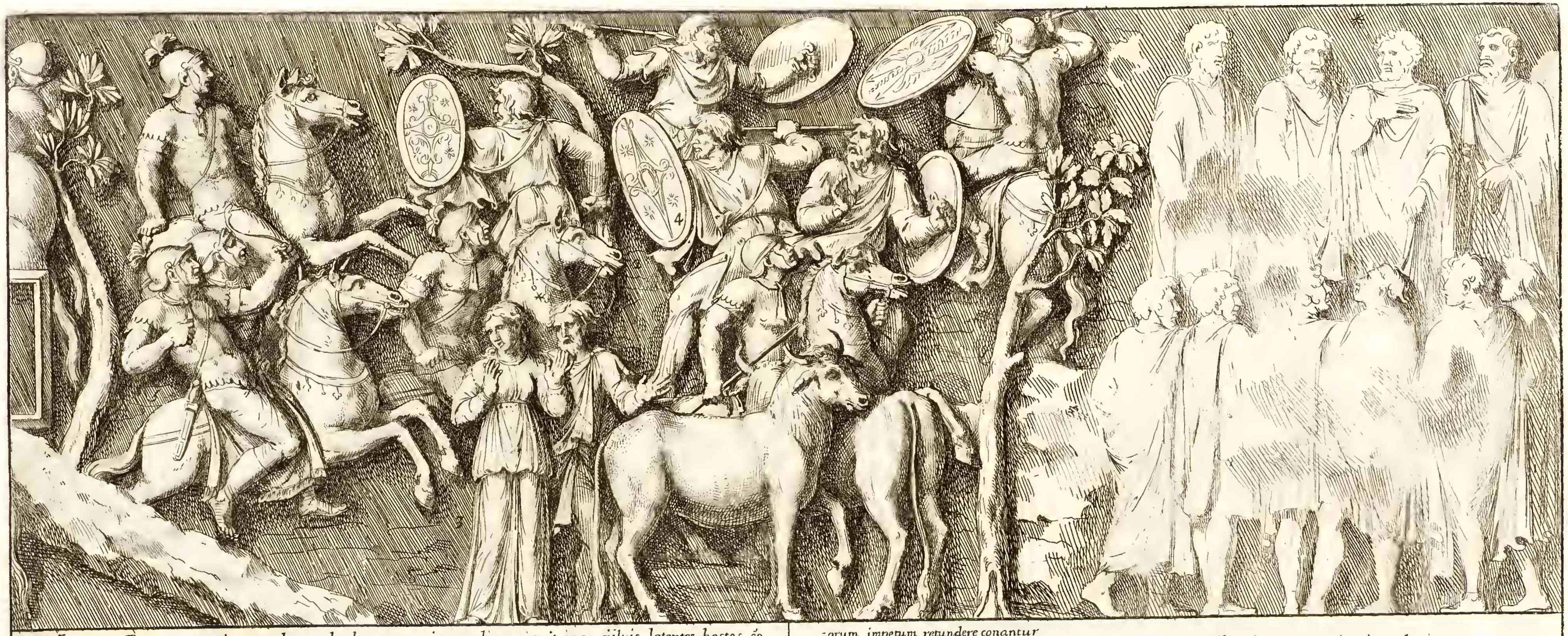
BELLVM· GERMANICVM·
SECVNDVM

1. *Alterum tropheum Spolijs decoratum Draconum Signa, secures, hastę, vel frameę, scuta longa tereti ambita formata, aliaque octogona Germanis usitata*

2. *Intrunci summitate galea, qua raro vsos fuisse Germanos Tacitus scribit, et nunquam in hac columna apparet*

3. *Acto Romę de Germanis triumpho, Cassioque extincto; cum iterum barbari conspirassent, ad eos comprimendos Marcus denuo in Germaniam profectus; bellum. Germanicum secundum suscepit.*

4. *Germani proceres, ac maiores natu cum liberis, supplices Imperatorem, adeunt, manusq. humiliter demittunt, aut suā fidē probantes, aut se in fidem recipi deprecantes.*

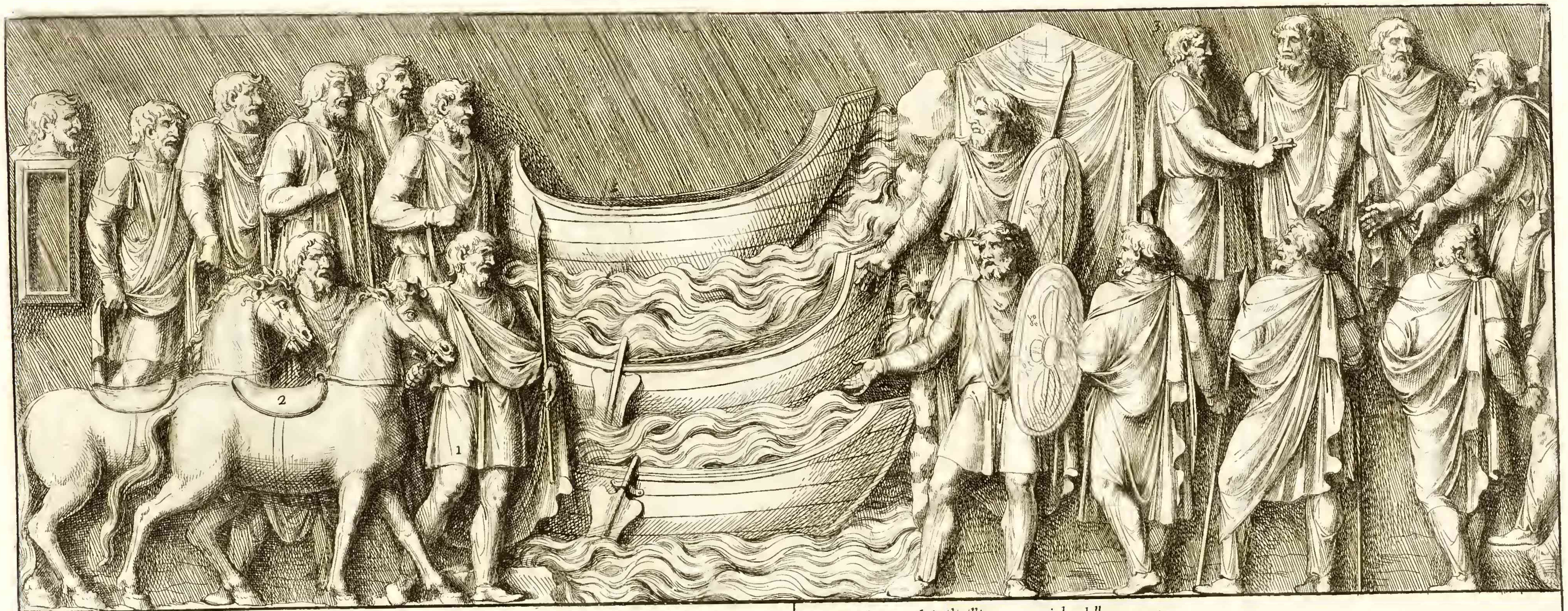

1. Immissus Romanus equitatus pedestrem barbarorum aciem undique circuit, inq; sylvis latentes hostes éo acrius aggreditur, quod renouato bello, optimum Imperatorem, laboribus, atq; ętate defeſſum denuò ripam Danubij transcendere coegissent.
2. Germani in desperationem adducti, quod, ruptā fide, Romanos eluserint, ferociter pugnant, sed frustrā aggressorum impetum retundere conantur
3. Mulieres ac senes imbelles captiuitatem complorant, cum pecoribus in potestatem uictoris redacti
4. Pallium cum clypeo inuoluunt Germani sinistro brachio. Aliquando sagum pro clypeo sumptum a Romanis Lituus
* Reliqua in marmore consumpta uix apparent 5. Eques sagittarius

1. Regiorum equorum custodes
2. Equi Regis Quadorum cultu differunt á Romanis, quod phaleras, palliumq; non habent, sed breui sternuntur stragulo non absimili illis, quę nostri bardellas uocant
3. Rex Quadorum, seu Marcomannorum propé tentoria alloquitur, ac in fidem recipit alicuius ciuitatis principem belli socium

40

1. Regiorum equorum custodes
2. Equi Regis Quadorum cultu differunt á Romanis, quòd phaleras, palliumq; non habent, sed breui sternuntur stragulo non absimili illis, quę nostri bardellas uocant
3. Rex Quadorum, seu Marcomannorum propé tentoria, alloquitur, ac in fidem recipit alicuius ciuitatis principem belli socium

1. Germanę mulieres captiuę prę dolore, ac metu exanimes
2. Miles squamea lorica armatus
3. Miles loricatus ex lamellis, aut segmentis, quę nostri maglias nuncupant

4. Quadorum Rex fluenti ad talos paludamento conspicuus, sceptrum seu uolumen dextera tenet
atque miserando adstat supplicio, dum plurimos Germanos capite plecti iubet, quod cum Romanis
societatem, ac foedus inierint, ideoque patrię hostes habiti.

1. Germani proceres ad Auguſtum manus tendunt. in eius ſidem, ac poteſtatem uenientes
2. Marcus inter duos legatos ſedens
3. Legati cum Imperatore ſellę honore participes; ſed alterum ipſorum ad dexteram ſedntem, Commodum Marci filium eſſe opinamur, qui patrem ad ſecundum bellum Germanicum comitatus fuit, ut ex Lampridio. Vnde non ſemel in hac=colummna cum patre Commodus iuuenis conſpicitur
4. Secundum prelium, quo iterum Germani a Romanis interclusi concidunt
5. Germanus eques proienſa dextera uitam deprecatum, ſe ſeque dedit
6. Milites cirrata, uilloſa clamide, ſeu gauſape, frigoris cauſa induti

1. Sequitur equestre prælium, in quo Romanorum turmę contra Germanorum equitatum ferociter instant

2. Germani impetum Romani equitatus non ferentes fugę se committunt

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. Boues et pecora ex direptis agris
2. In syluas aufugientes barbaros Romani comprehendunt
3. Miles uictor arreptis crinibus uicti hostis iugulum petit; moriens infelix dimissum ferrum frustra manibus auertere conatur

4. Alter Germanus trepidans fugam intendit formidine necis
5. Capti Reguli, manibus post terga reuinctis, uillosa ac fusiori chlamyde induti
6. Equitum turmę squameā lorica, qua, et pedites legionarij insignes

Armatura equitum, lorica, galea, gladius scutum, et hasta, quę tum equitibus, tum peditibus fere uidemus communia

1. Marcus Augustus castrensi sellę insidens, tunicâ tantum militari, ac paludamemto amictus
2. Duo Regulorum capita abscissa exhibentur, simulq; captiuus trahitur a militibus gratiam et pręmia, ob, strenuê rem gestam, expectantibus ab optimo Principe

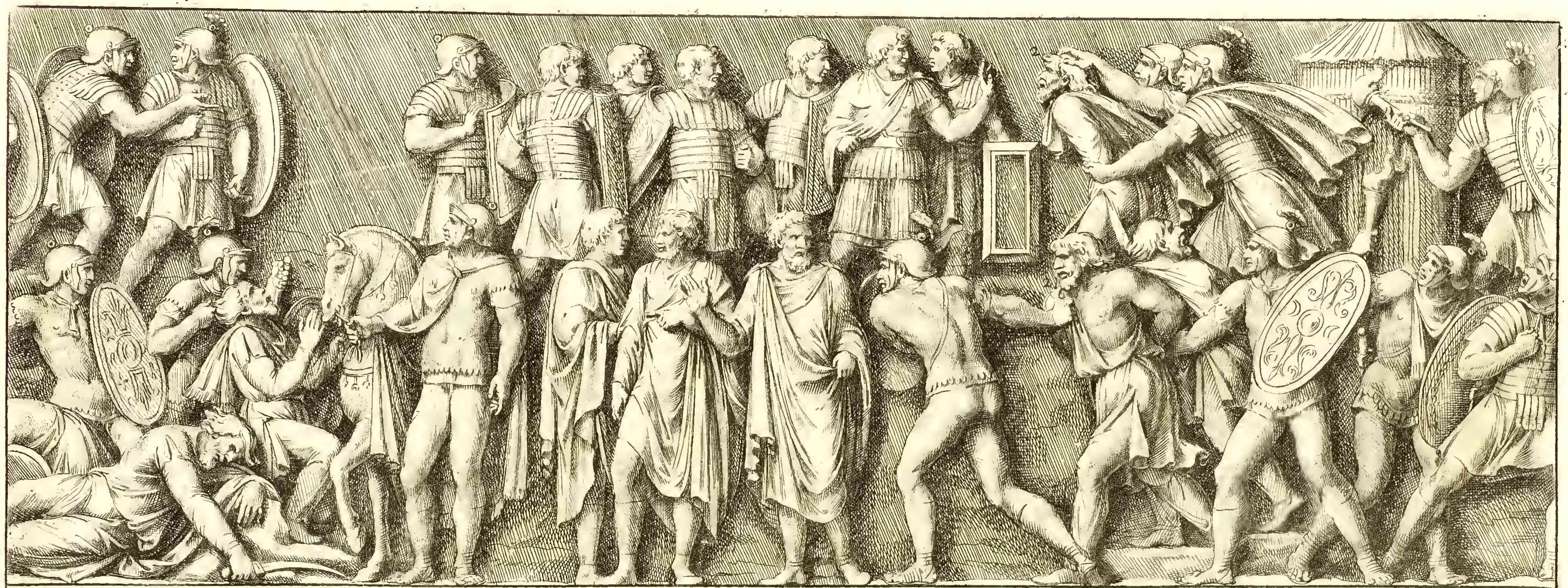
3. Captiuus trahitur ad Imperatorem
4. A.duersus hostes aciem dirigunt Romani, eosque aggressi, partim uulneribus obruunt, partim in seruitutem redigunt, ut in sequenti

45.

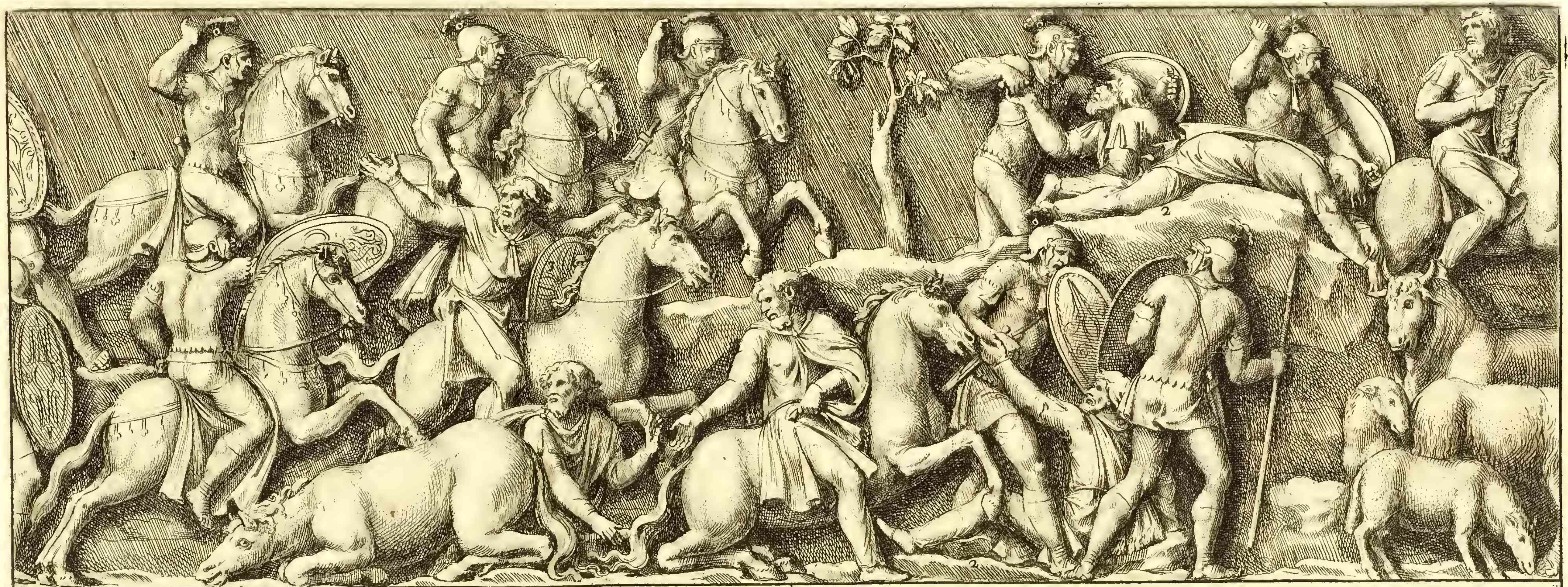
1. Ingenti iterum accepta clade, Germani in deditionem ueniunt
2. Vexillifer ceterique maiores natu cum mulieribus captiui ducuntur
3. Mater cum duobus natis, alterum ipsa manu ducit, alterum pone sequentem in matris amplexu miles rapit
4. Germanarum feminarum talaris tunica manicata, supra quam alia breuior tunica instar colobij
5. Mulier chlamidata de quibus singulis infra

Huius anguli sigilla in instauratione Columnnę refecta sunt

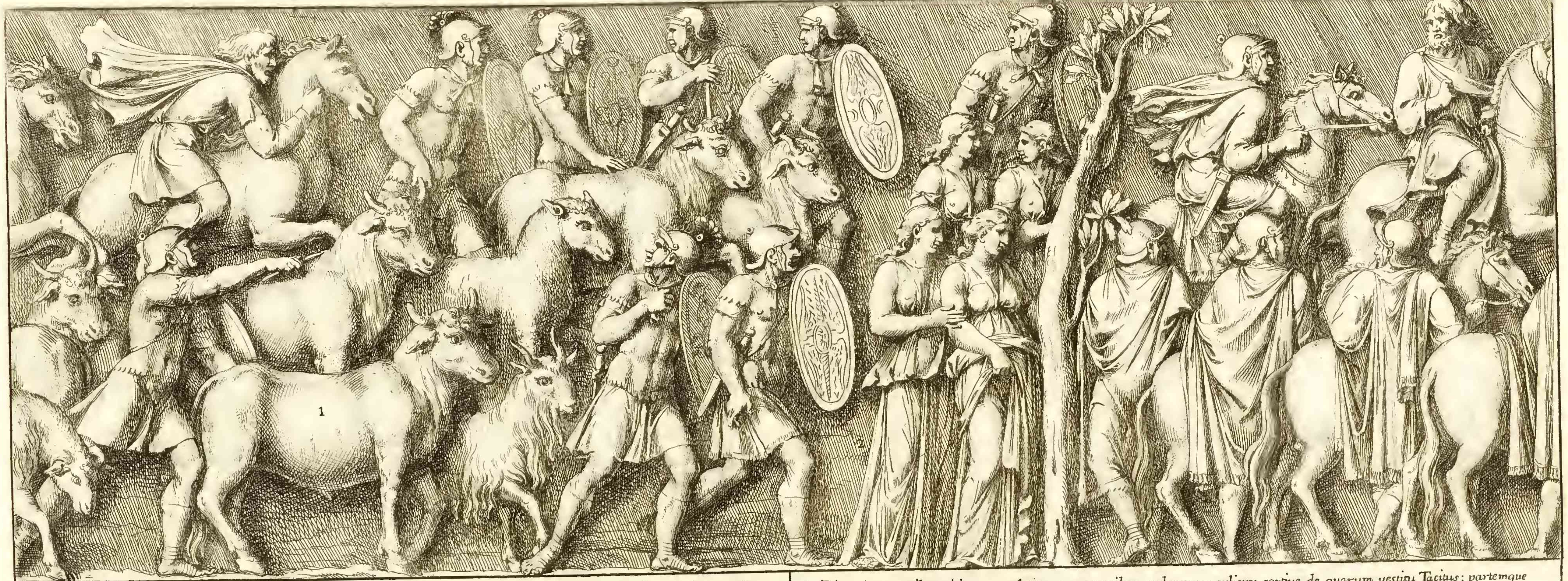
1. Inter cęsorum cadauera letho datur captiuus, qui alterã manu scutum tenet, alteram prę dolore aperit. A tergo miles, crinibus arreptis, in collum miseri pugionem stringit, ac uocis iter secat

2. Vndique trahuntur captiui ad Marcum Augustum; sed uniuersa ferê huius tabulę signa refecta, ac restituta fuisse animaduertimus;

1. *Equestri prelio acti Germani equites, terga uertunt, ac concidunt*
2. *Fuga concitatos, per montes insectantur, atque interimunt Romani*
3. *Germanus eques fugam sistit, retroque se conuertens, uictori insequenti manum extendit, deditionis signum*

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

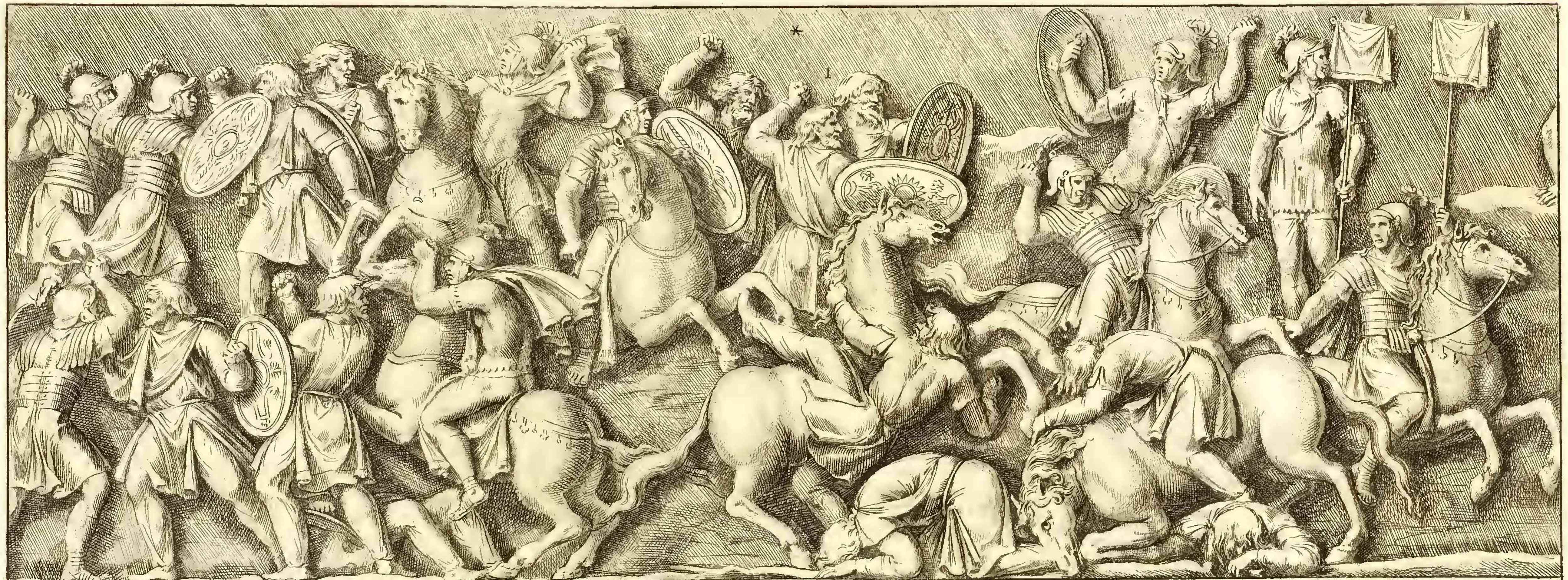
1. Prędam, ex omni pecore, milites abducunt, in alimenta exercitus; et ideo frequens est, in his tabulis pecudum pręda

2. Direptis presepibus, uicisque populatis .cum pecoribus trahuntur mulieres captiuę de quarum uestitu Tacitus: partemque uestitus superis in mamcas non extendunt, nuda brachia, ac lacertos.

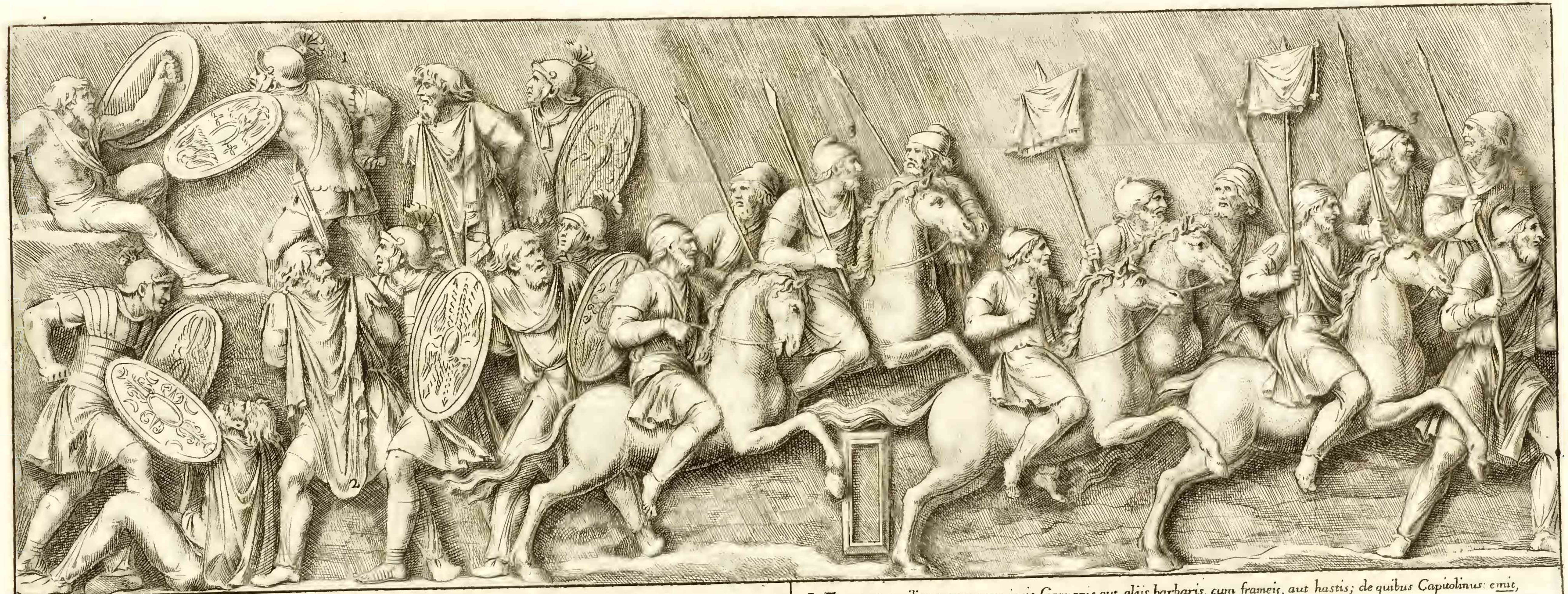
1. Imperator Marcus ſiue flores, ſiue fructus Dijs adolet, e patera uinum, aut liquorem effundens, ac de more, ante prelium sacrificat
2. Vexilla tria trium legionum signa

3. Imperator loricā fimbriatā aureis, pretiosisque fimbrijs, seu fascijs, et segmentis, duplici ordine, e thorace ad genua dependentibus, armatus
4. Pedestris acies in suorum auxilium missa; dum ingens, ac periculosum geritur bellum

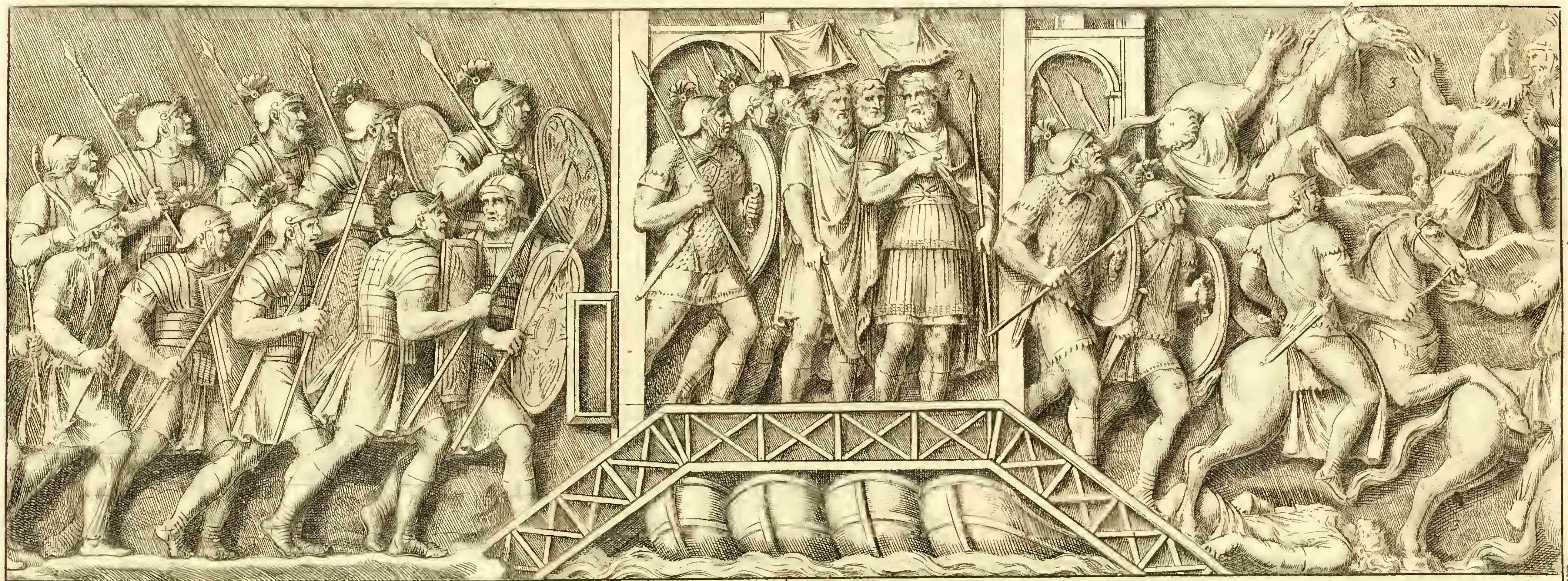
1. Ex omni parte undique concurrunt Romani, ac barbari tum pedestribus tum equestribus copijs effusis; atque exitiosum prælium committitur; in quo tandem concidunt barbari.

* Cum huius tabulę sculptura disruptis, deletisque Columnę lapidibus, pro arbitrio, refectis signis, restituta sit; nos ueteris exemplaris delineationem secuti sumus, quam hic exhibemus.

1. Sequitur belli clades, et cedes, in qua uicti ex iure gentium, serui efficiuntur
2. Captiuorum indumentum, non sagum est, dextero humero fibulā consertum, sed quadrata chlamys utroque humero adligata

3. Equestres auxiliares turmę ex ipsis Germanis aut, alijs barbaris, cum frameis, aut hastis; de quibus Capitolinus: emit, et Germanorum auxilia contra Germanos De Astingis Dio

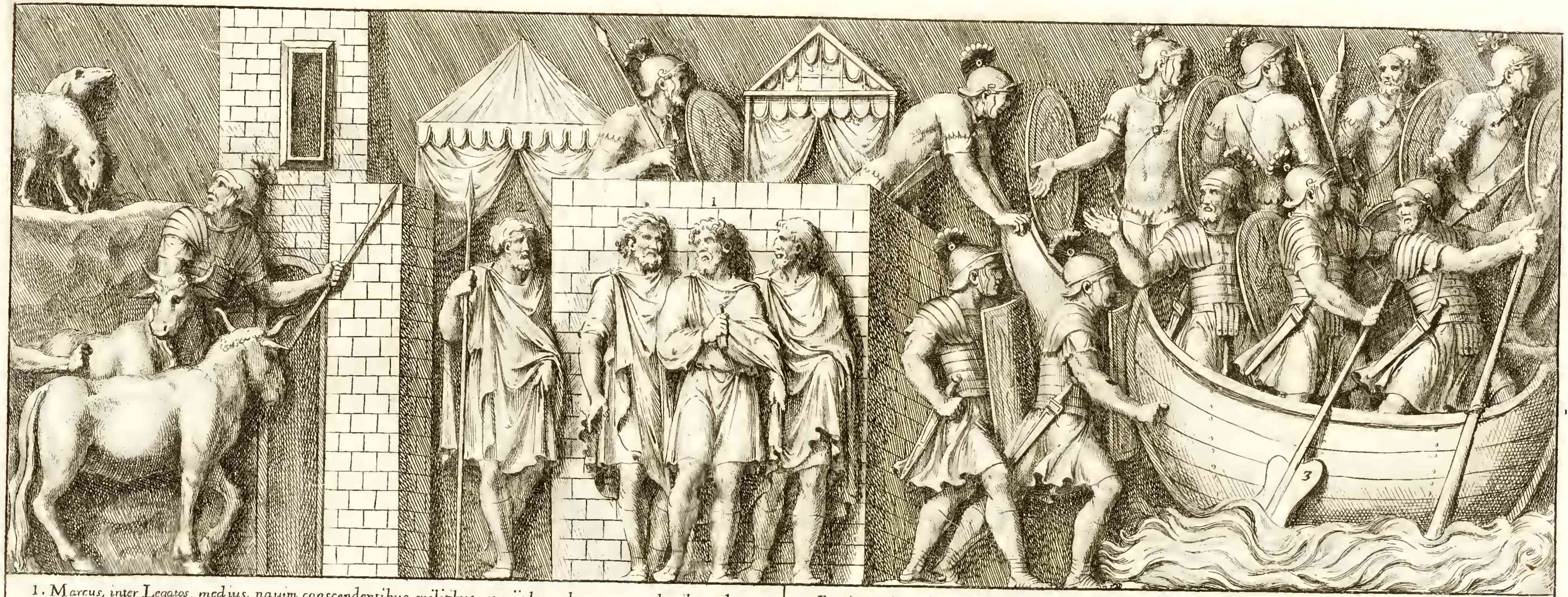

1. Profectio exercitus, subsequentibus in extremo agmine, auxiliarijs sagittarijs Germanorum
2. Imperator flumen traijciens cum exercitu

3. Vix traiecto flumine, siue Granua, siue Vistula, siue alio amne, Romani adoriuntur hostes, ingentemque dant stragem

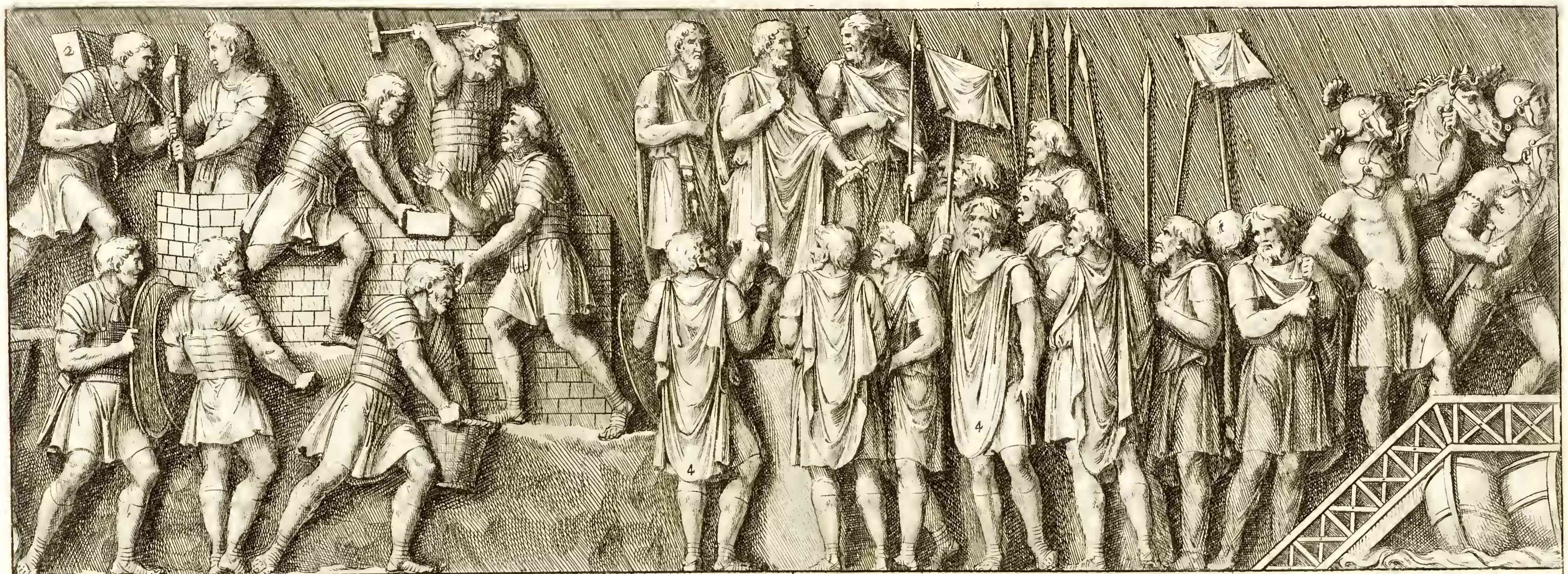
1 . *Vniuersa fere' huius tabulę facies deleta, ad pristinam similitudinem ex uestigijs restituta est, cędemque, et captiuitatem ob oculos ponit*

1. Marcus, inter Legatos, medius, nauim conscendentibus militibus, seu ijsdem ad castra accedentibus, adest
2. Excubię ante Tribunorum, uel ipsius Imperatoris tentoria, in prętorio

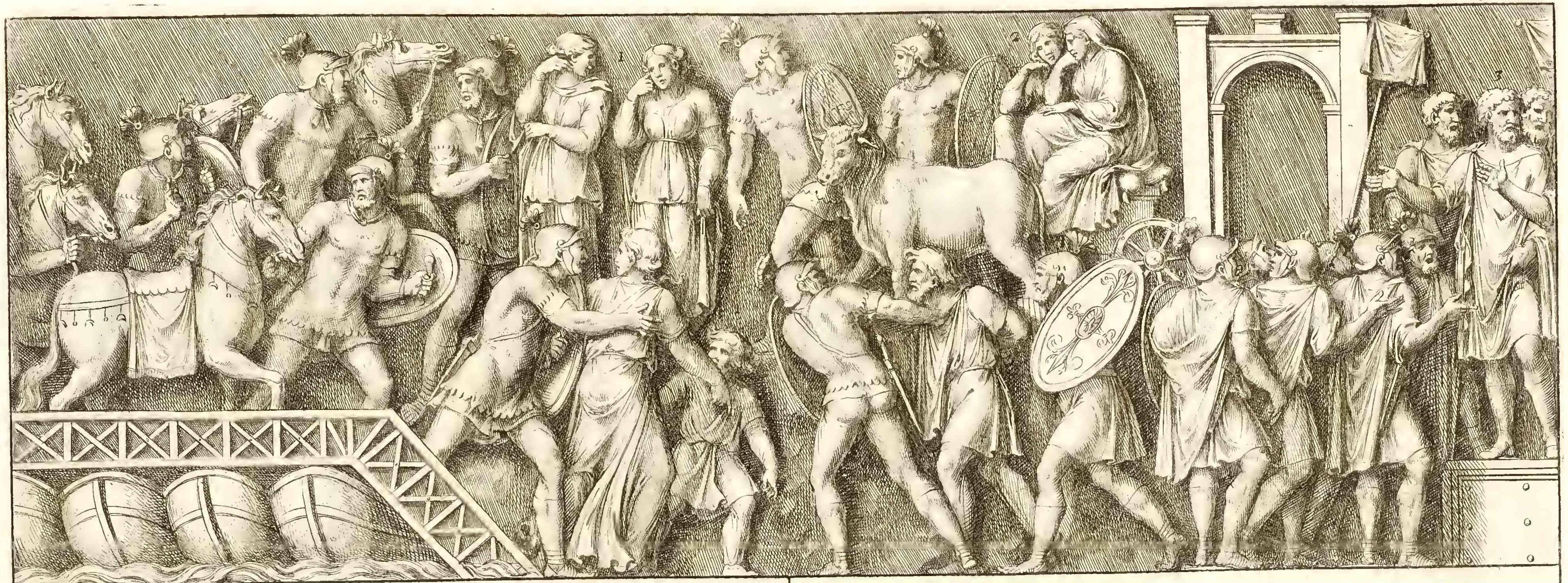
3. Remiges milites flumine nauigant

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

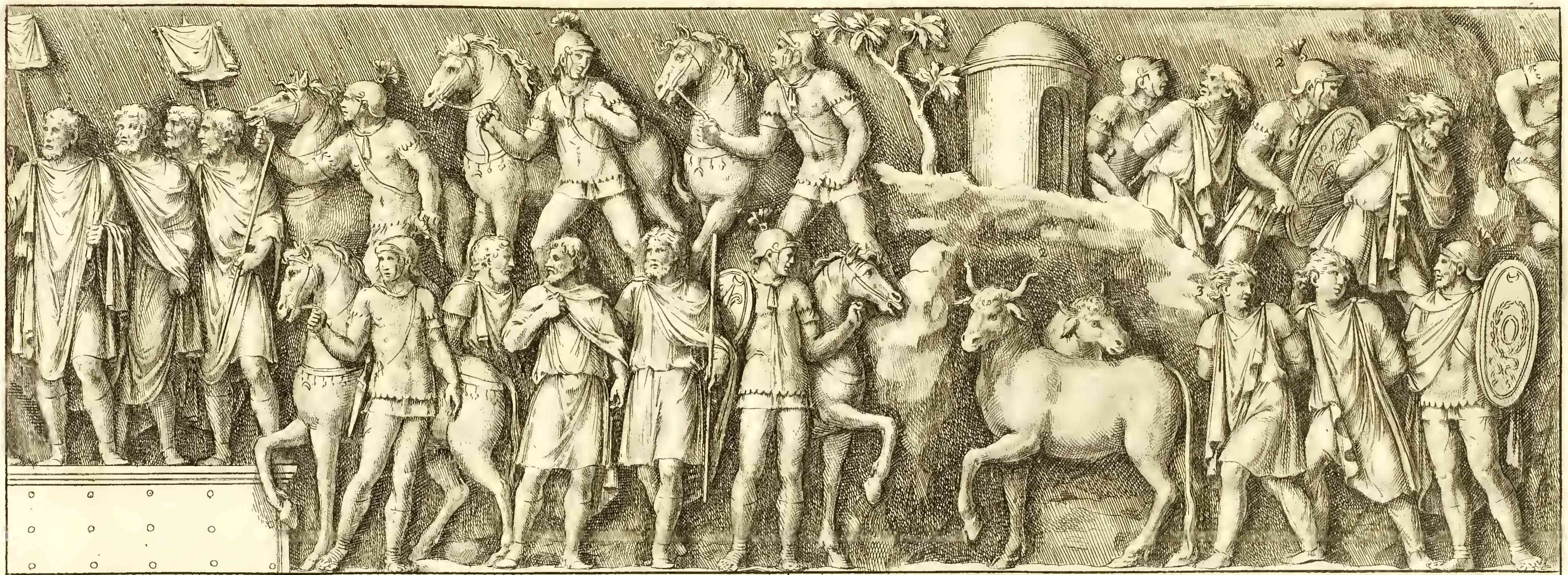
1. Milites, ex Romanę militię disciplinâ, atque exercitatione, castra locant, ac ædificant
2. Saxum dolatū et quadratum, fune adligatum super humeros, facilius oneri ferendo, ad munifices suos miles deducit

3. Adlocutio militaris
4. Milites quadratâ ueste, seu lacernâ cucullata, frigori, pluuięque arcendę, amicti

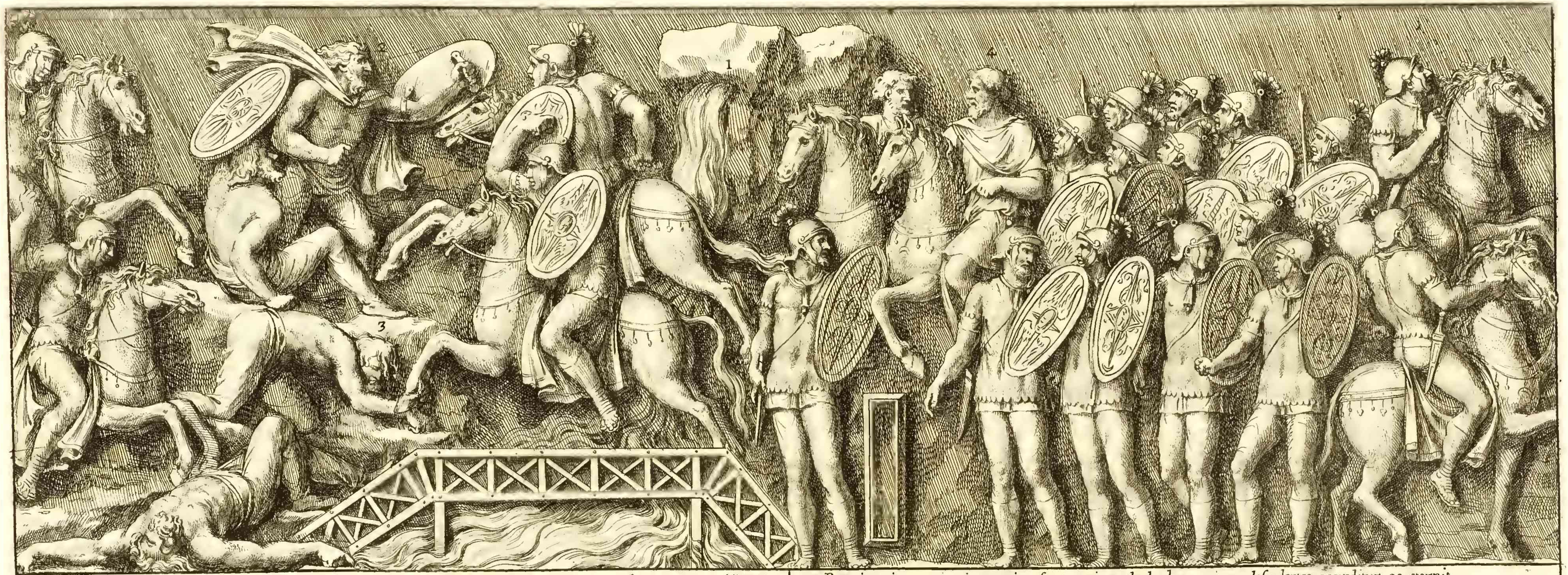
1. Traiecto flumine, Romani impetum faciunt, et maiores natu cum liberis in seruitutem rapiunt
2. Sarmaticę, seu Germanę mulieres in plaustris sedentes, suppositis puluinaribus ad mollitiem

3. Milites ad concionem uocati

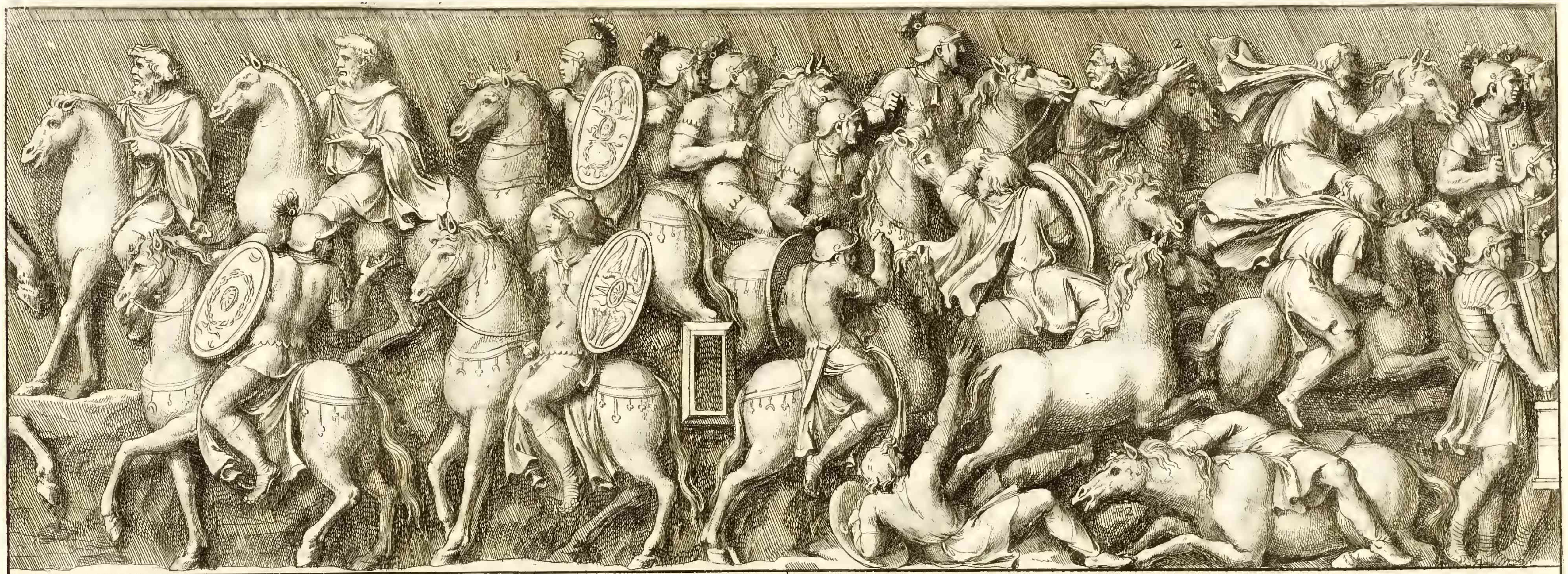
1. *Adlocutio Marci Augusti, comitantibus Legatis, ac Tribunis in suggestu*
2. *Preda, et captiui ex agris uicisque*

3. *Iuuenès bini captiui pallio quadrato ex duabus plagulis quadratis conſecto, induti*

1. Fluuius, qui é saxo manat ex diuersis Germanię regionibus in quibus bellum geritur, non planè constat, an Albis, Marus, Cusus, uel Granua sit, an alter ex Sarmatiâ in Danubium influens
2. Germani bracati tantum, cętera nudi, de quibus Seneca, Tacitus aliique

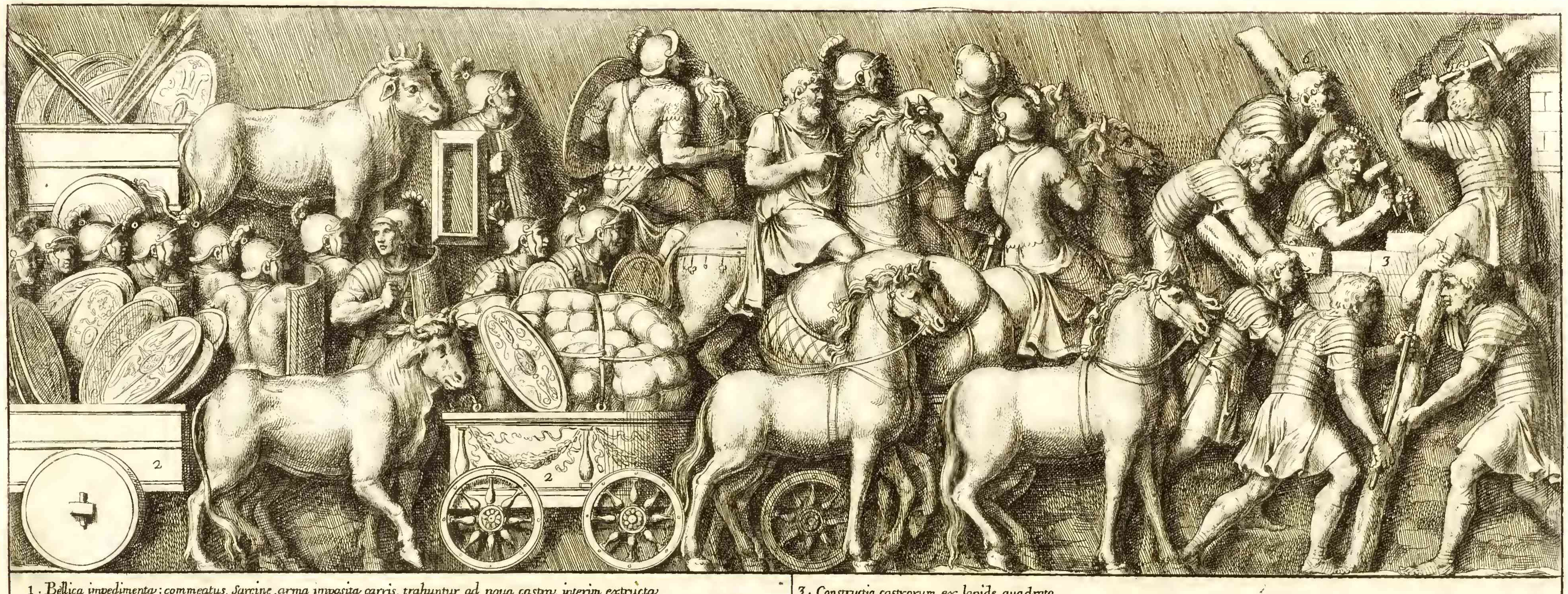
3. Ponte imposito, pręmissa in exercitus fronte equitum ala barbaros ripam defendentes aggreditur, ac sternit
4. Marcus Augustus adstat cum uniuerso exercitu, tamquam pontem transiturus

1. Equestres turmę in extremo agmine subsequuntur Imperatorem; dum interim committitur pugna, ut in antecedenti

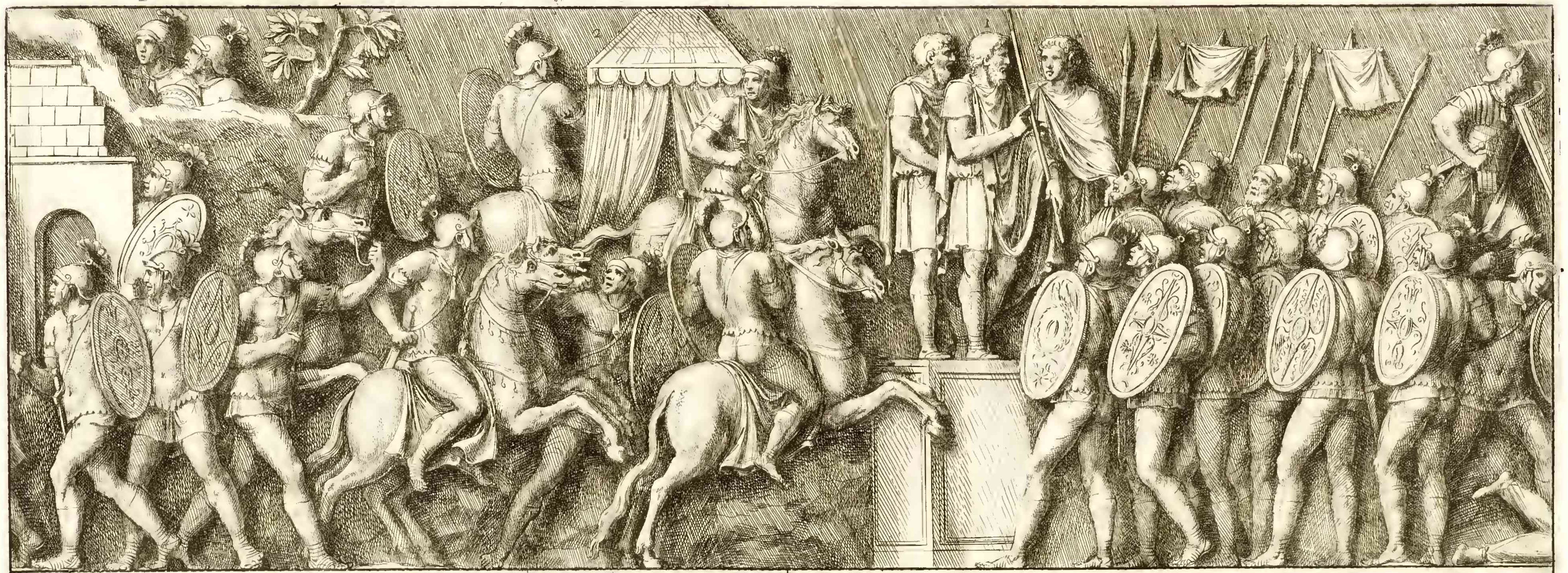
2. Equestre prælium, in quo Romanis irruentibus, turbati barbari procunbunt, ac precipites fugam arripiunt

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1 · *Bellica impedimenta: commeatus, Sarcinę, arma impoſita carris, trahuntur ad noua castra, interim extructa*
2 · *Discrimen inter Romanorum rhedas, et Germanorum plaustra: hęc rudiora, cum duabus tantum rotis tornatis sine, radijs, Romanorum uerò carri elegantiores, et quatuor rotis radiatis instructi, atque exornati:*

3 · *Constructio castrorum ex lapide quadrato*
4 · *Lapicida scalpro lapidem in quadrum redegit, atque operi aptat*
5 · *Faber lignarius trabem modulo dimetiur*
6 · *Ex siluis abscissos truncos ferunt ad munitionem castrorum*

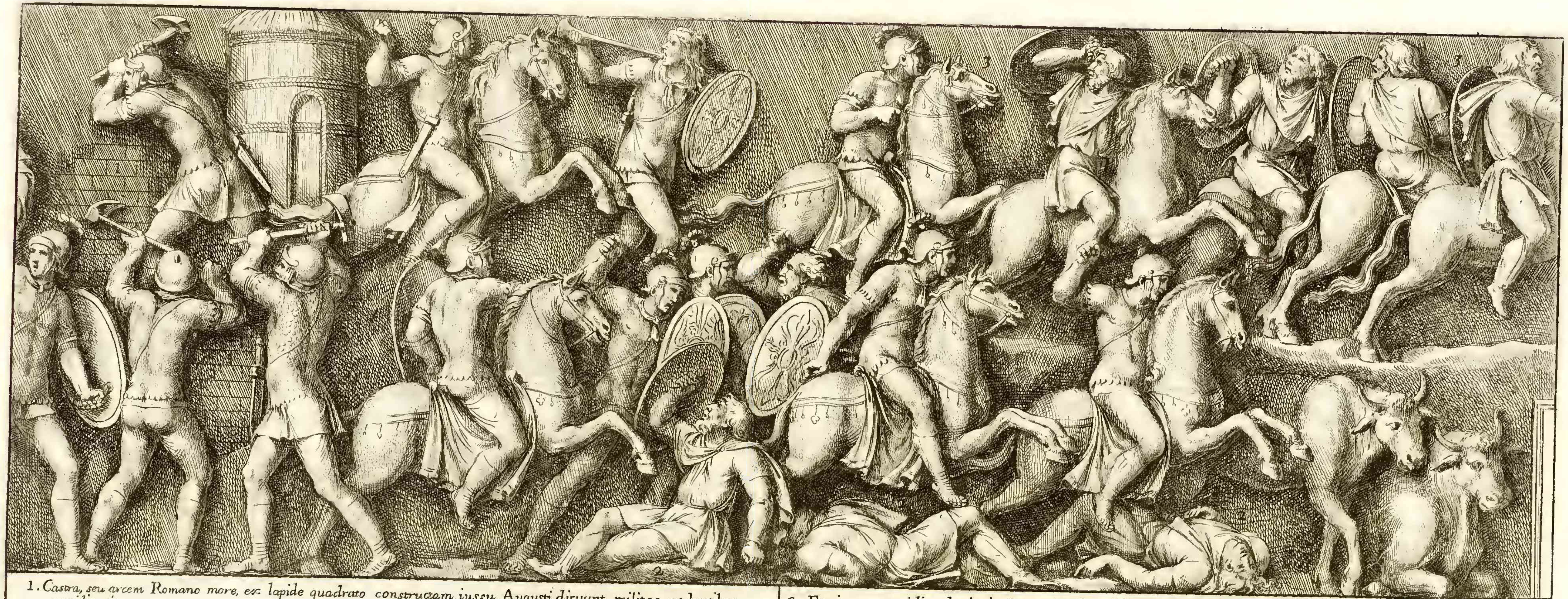
1. *Adlocutio Marci Augusti in suggestu, medius inter Commodum filium, ac Pertinacem, milites ad pręlium confirmans*

2. *Tentoria non in castris, sed in campo, seu in agro ex belli necessitate*

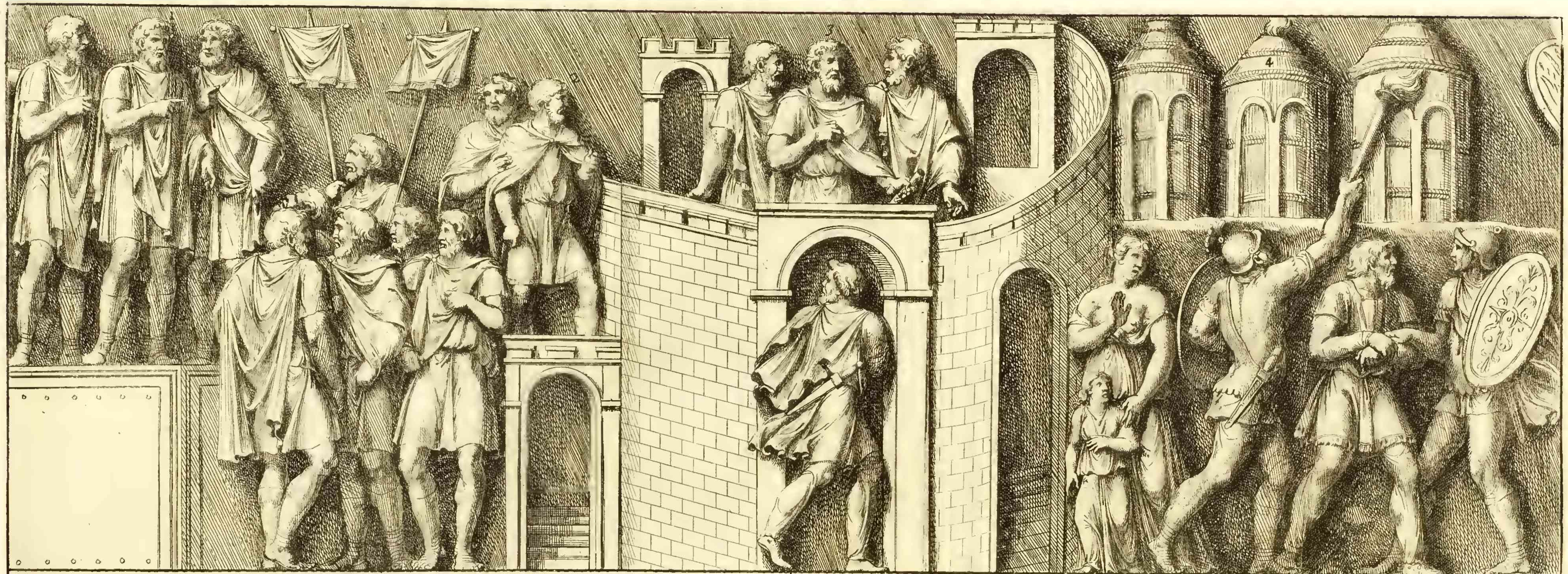
1. Peditatus Romanus equestres Germanorum turmas, acerrimâ pugna delet
2. In paludibus, et montibus afugientes mulieres rapiunt victores

3. Mortis metu exterrita mulier brachium militis ferro ippsius pectus petentis, retinet
4. Marcus Augustus operi adstat, ut in sequenti

1. *Castra, seu arcem Romano more, ex lapide quadrato constructam, iussu Augusti, diruunt milites, ne hostibus pręsidio sit*

2. *Equitatus pręsidio destituti Germani, pedites á Romanis strati procumbunt.*
3. *Germanus equitatus, Romanis equitibus insequentibus, fuga abreptā, saluti consulit*

1. Adlocutio Augusti
2. Miles lacernatus, lacernâ ad pectus adligata

3. Marcus Augustus in pretorio, ad quod patet aditus scala duplici
4. Agris, uicisque uastatis, milites incendunt casas e palea, ac uiminib[us] constructas. Hę casę ab alijs differunt, quod geminas portas habent

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. Incensis uicis, abditi siluis uincla patiuntur Germani. submissum uictor genu calcat, ac deprimit
2. Sarcinę militares transuectę, receptis inter ordines, impedimentis
3. Pedestres copię in fronte, Imperator in medio agmine, equitatus in postremo

4. Grauis armaturę milites cum scutis imbricatis, ut in descriptione testudinis tab. 36.
5. Leuis armaturę equites cum clypeis tereti ambitu rotundis; cuius magnitudinem ex mensuram humani corporis agnosces
6. Galea ferrea, uel ęnea, loris ad guttur adligata; in cono circulus cum cristis, seu pinnis

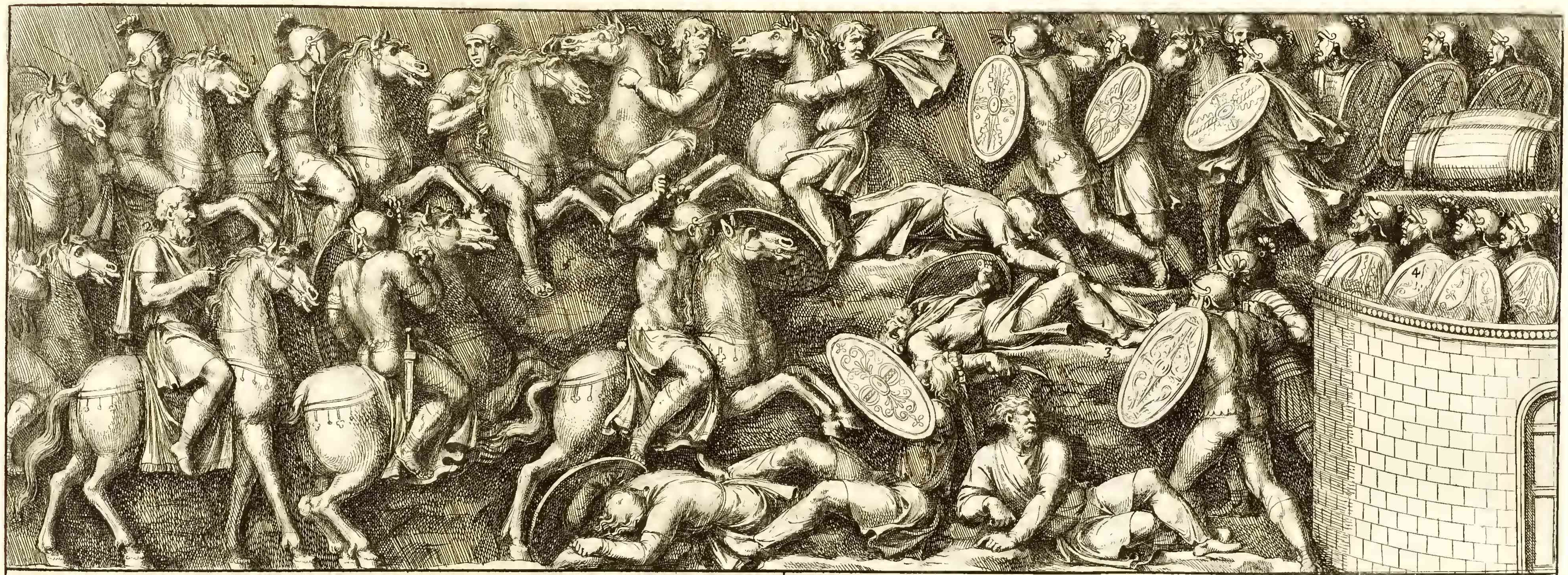
1. In ulteriores fines progreſsi uictores iterum, iterumque fundunt barbarorum copias
2. Saucij Germani in ora proni, sicuti strenue cecidere aduerso, resupinoque corpore procumbunt
3. Aduenienſ Marcus suorum uictoriam conſirmat, hostiumque equitatum ad fugam conpulsum intercludit

4. Castrorum muri cum pinnis
5. Duplex sagum ex utraque corporis parte
6. Mulieres Germanorum captiue ducuntur

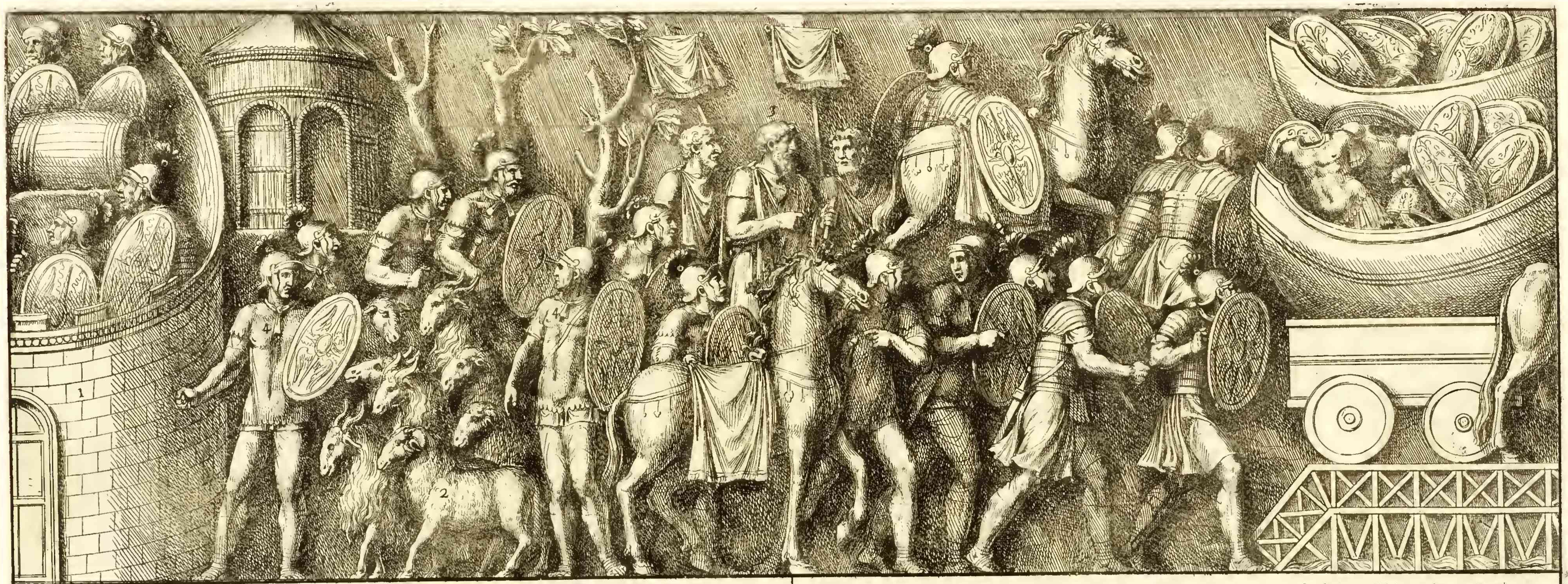
1. Marcus Augustus equo uectus, cum Legatis decernit de ferendo auxilio oppugnatis castris. ut in sequenti
2. Traiectus extremi agminis
3. Pedestribus, atque equestribus copijs eadem arma, idemque habitus.

4. Torax linteum, seu coriaceum, aut ex coactili lana
5. Tunica, seu subarmale
6. Subligar seu femoralia

1. Romanus equitatus, uix ponte traiecto, Barbaros prementes Romana castra, aggreditur, et cruenta pugna profligat
2. Marcus Augustus ad pugnam, et uictoriam suos confirmat
3. Pedestrium militum manus, é castris erumpens, hostes intercludit

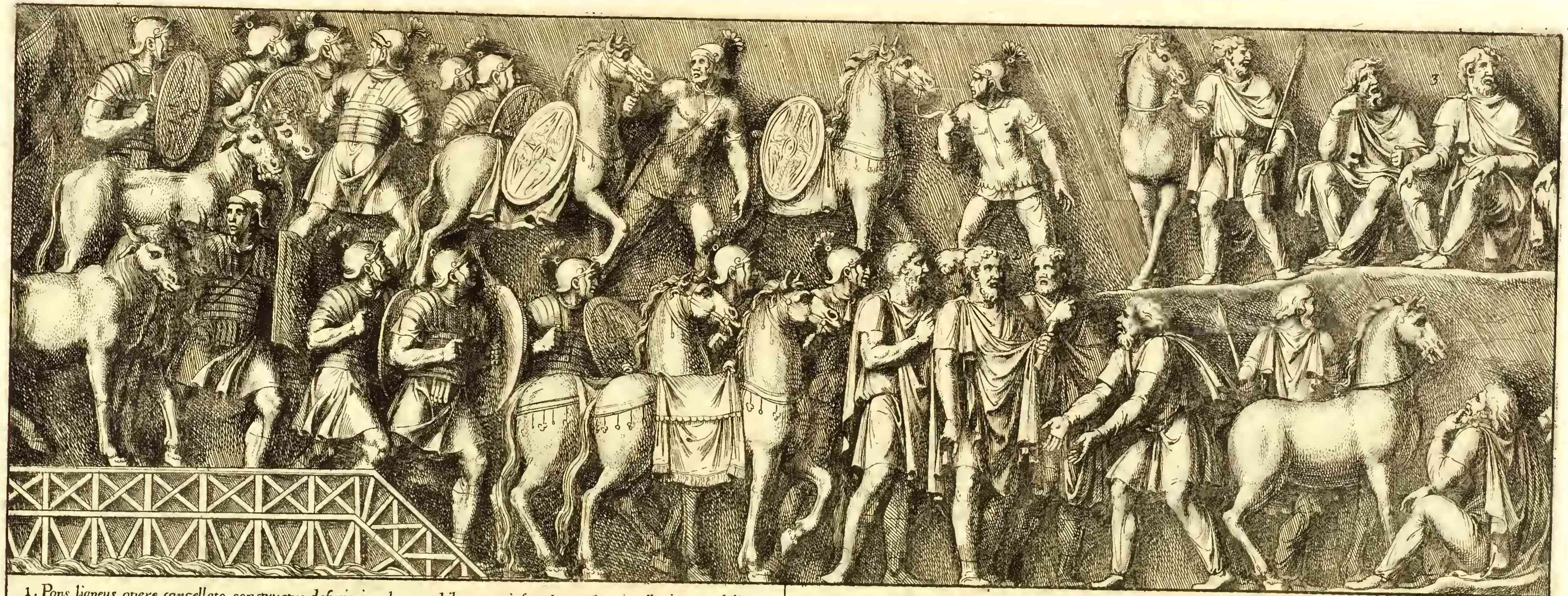
4. Legionarij intrá castra habiti se se munimentis tenent
5. Staphedas, seu subicem pedaneum non habent Romani equites

1. Castrorum munimenta, in queis commeatus, et uini dolia asseruantur
2. Pecudes ex preda deducuntur ad castra, uallo adseruanda
3. Marcus profectioni exercitus adest; ac interim arma scaphis onerarijs, et carris imposita, constructo ponte, transuchuntur

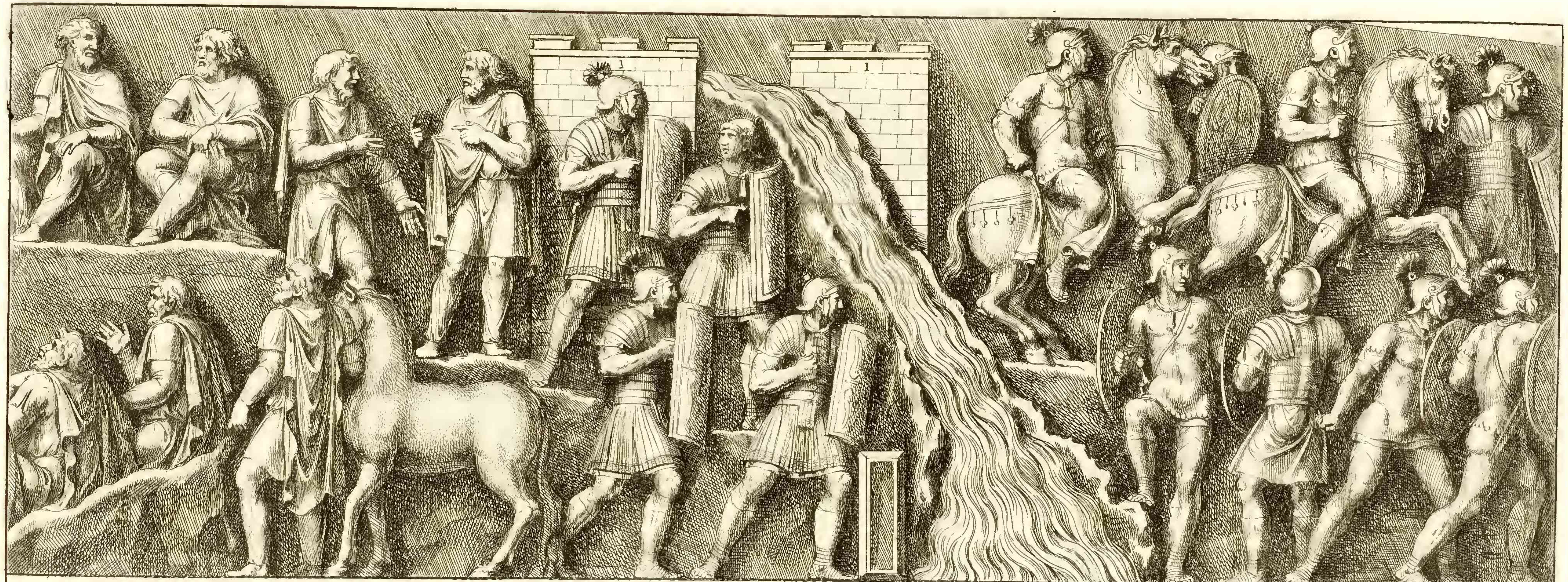
4. Sudarium seu mappula ligata circa collum, ad tergendum sudorem, ut in omnibus ſere huius, ac Traianę columnę signis haud absimilis linteę ſasciolę, quam nostri milites croattam uocant

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1. *Pons ligneus, opere cancellato constructus, defixis in alueo trabibus, oneri ferendo, et aduersus alluuiones stabilis*
2. *Marcus in fidem recipit legatum supplicem ex publico concilio missum*

3. *Germani ad publicum concilium congregati de salute, ac deditione decernunt*
Paludamentum Imperatoris colore purpureum seu coccineum. Sagum gregalium militum ex crassiori lana natiuo colore alba. Sagatum militem uidimus tab. VI.

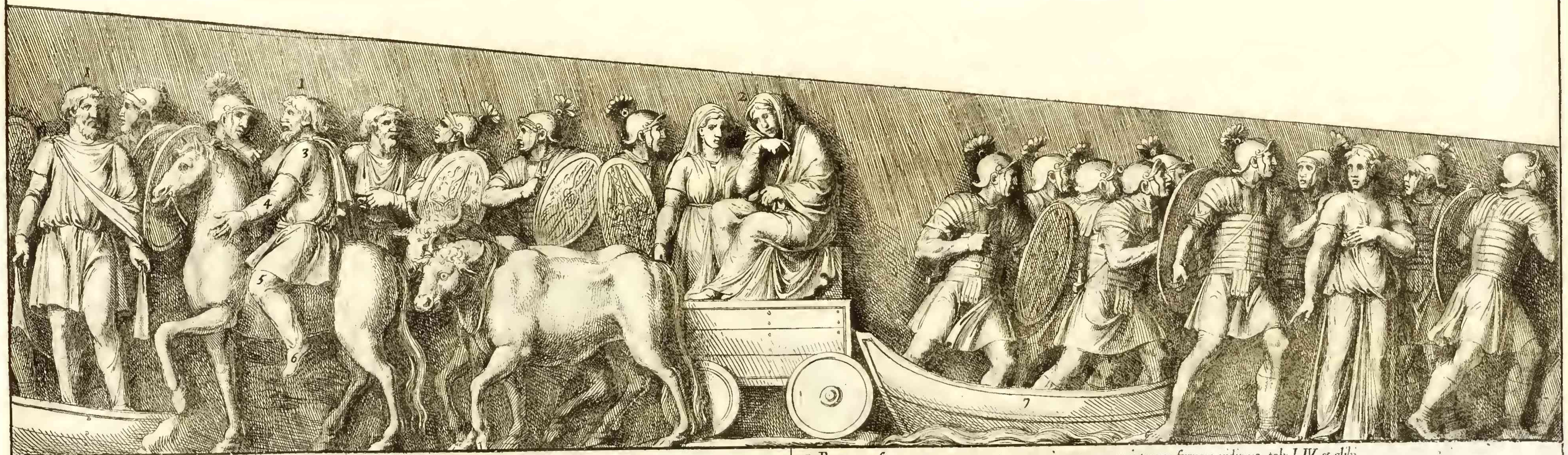

1. Bina propugnacula, et castella in utraque ripà amnis ex monte deſluentis.

2. Locus sanè altitudine, ac fluminis opportunitate, munitus a Romanis; sed uniuersa hec ſacies consumpta ex uestigijs restituta est.

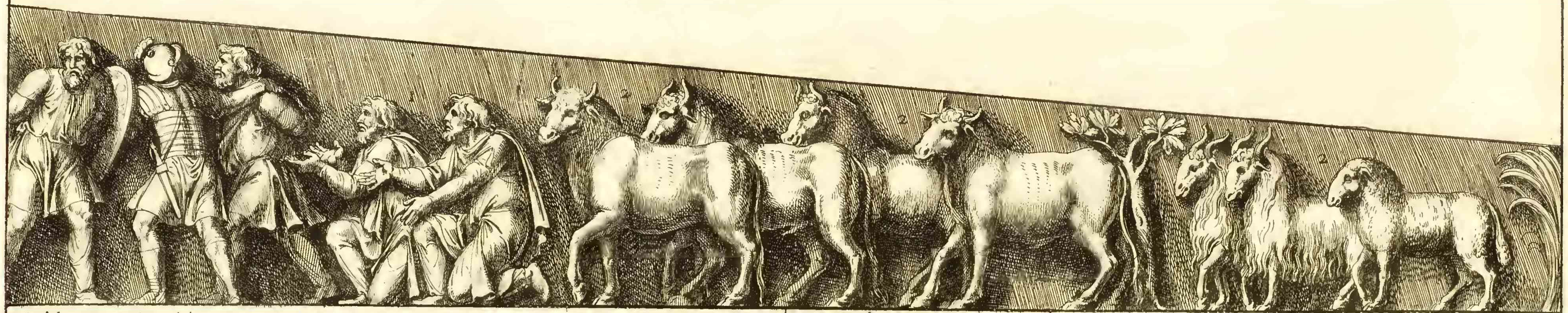

1. *Marcus uictor adueniens sublata dexterá, supplicibus pacem indicat*
2. *Mulieres aç uiri per fluminis alueum scaphis aduecti ad Marcum accedunt*
3. *Mulier tunicata chlamidata uelata*
4. *Chlamys muliebris ad tegumen capitis extenta*
5. *Tunica manicata ad pedes defluens; desijt enim illa prisca nuditas fęminarum a Cęsare, ac Tacito descripta*
6. *Miles segmentis, seu ferreis, aut æneis laminis armatis*
7. *Tunica, seu subarmale*
8. *Subligar seu femoralia*
9. *Caliga plantam solea, pedem retinaculis muniens usq; ad talos, reliqua tibię parte nuda*

1. Sequuntur Dedititij in ripā fluminis nauim conscendentes
2. Mulieres Germanicę seu Sarmaticę plaustris uectę
3. Sagum Germanorum dextero humero fibulā consertum
4. Tunica manicata

5. Bracę quę fœmora, et crura tegunt, ac exprimunt; quarum integram formam uidimus tab. LIV. et alibi
6. Calceamentum pedeſ tegit
7. In aliam regionem, alio flumine, traijciunt Romani. uictosque captiuoſ trahunt

1. Ad genua procumbunt uicti
2. Prędā armentā, et pecorā, Germanorum opes

Hęc triumphalis columnę, ac belli utriusque Germanici, in ipsā descripti ultima facies; quamquam optimus Imperator Marcus, nondum huius secundi belli ā reliquijs extinctis, interijt

Romæ ex Chalcographia Dominici de Rubeis ad Templum S. Mariæ de Pace cum priuil.

1 Caput M. Aurelij. 2 PROFECTIO AVG ad bellum Germanicũ nummus maximus ex Pinacotheca Christinę Reginę. 3. 4. ADVENTVS AVG. VIRTVS AVG. Imperator traijciens Danubium. 5 ADLOCVTIO AVG. 6 PROVIDENTIA AVG. Imperator milites de more alloquitur.	7. CONCORDIA EXERCITVVM duę manus iunctę cum signo Legionis. 8. FIDES EXERCITVVM Dea Pax cum caduceo. 9. 10. Imperator Fulmen tenens a Victoria Coronatur Quadis Deuictis. 11. 12. VICT. GERM. laurea Marco dicata ob uictoriam Germanicam.	13. 14. 15. Victoria Germanica. 16. 17. 18. 19. 20. Trophęa captiui ac Prouincię Germanorum et Sarmatarum.

21.22.23.24 Trophęa. et Captiui Germanorum, et Sarmatarum.
25.26. Marcus rediens Victoriam Germanicam Romę pręhet.
27. Currus triumphalis Victorię Germanicę. 28. Iuppiter Victor Capitolinus.
29.30. MARTI VICTORI cui spolia dicabantur.

31. SECVRITAS PVBLICA ex metu Germanici belli. 32. Statua equestris Marci Aurelij hodie in Capitolio. 33. Caput Commodi, qui patrem Marcum bello Germanico secutus est.
34. PROFECTIO AVG. Commodus proficiscens ad bellum Germanicum. 35. PRINC IVVENT Commodus apud trophęum Germanicum. 36.37.38. Trophęa captiui de Germanis et Sarmatis.

39. Effigies Antonini Pij. 40. Columna Antonini Py mòdò e ruinis egesta, et pro Cochlide Marci Aurelij à Bellorio, alysque antiquitatis studiosis per errorem hactenus habita, ut eruditus Ioannes Vignolus in suâ dissertatione de Columnâ Antonianâ nuperrimè detexit.